

possit declarare. Aut enim Papa est verus hæreticus, puta pertinax, & incorrigibilis in hæresi jam damnata, & tunc jam depositus est. d. cap. 1. *quæst. 1.* & sic deponi non potest, quia non potest exi jam nudatus, cap. *Frequens, de rescriptis, spoliat. lib. 6.* Aut non est verus hæreticus; & tunc non potest iudicari à quoquam, ut in cap. *si Papa, 40. dist. 8.* in cap. *Nemo, 9. quæst. 3. cum similibus*. Hæc Bellam. licet Card. Cajet. *de potest. Papa, & Concilii cap. 22.* Idem defendat Papam hæreticum, quamvis amiserit fidem etiam infirmum; quia tamen propter characterem Baptismi retinet sacramentum fidei, non desinere esse membrum Christi; Et propterea non esse jura divino à Pontificatu depositum.

71 Quarta & ultima limitatio est cum summus Pontifex sponte se subijcit Concilio, gloss. 1. in cap. 1. *9. quæst. 3.* Gloss. Hugo, Joan. de Fan. & Gem. in cap. *Nos si incompetentes per illum textum, 2. quæst. 7.* Generale enim est ut major iudicari possit à minore si ultro se illi submittat, l. *et receptum ff. de iurisd. omni. iudic. gloss. 1.* in cap. *Cum inferior. infra de major. & obediens.*

Verum hanc limitationem communiter resellunt iuris interpretes, teste Card. Alban. in præleg. *tr. ad par. 1. n. 104.* Quoniam cum Pontificia potestas à Deo sit, cap. 1. *22. dist. Romani Antiquitates* huic privilegio renunciare, aut Pontificie Majestati quidquam detrahere non possunt, Jo. Andr. in cap. *Decisio. s. Maria, n. 5.* Ille vero qui est super omne forum, *de constit. quem ibi sequuntur Anton. de Butr. Imol. Abb. & alii relati à Felin. n. 5.* Eiusdem sententia est Archid. in d. cap. *Nos si incompetentes, Rom. in singul. 1. 34. post Alex. in d. l. est receptum, & Bellam. in cap. in Synodo, n. 6. & 3. dist. ubi reddit rationem, quia nullus potest iudicare summum Pontificem, nisi esset illius superior, 2. 1. dist. per tot. Ut autem aliquis mortalium possit esse major Papa, vel eius superior, non potest facere nisi solus Deus.*

Cujus assertio veritas satis etiam comprobatur exemplo Marcellini paulo ante relato. Nam et in Concilio conspersus cinere voce claraclamasset dicens; Peccavi coram vobis, &c. atque ita se quodammodo supposuisset iudicio Synodi; tamen eum iudicare ausus est nemo, ea ratione, quia prima Sedes à nemine iudicatur. Idemque apertius colligitur ex s. *hinc etiam, 1. 7. dist. ubi Synodus congregata contra Symmachum* autoritate Theodorici regis, duo objiciebat eidem Theodorico. Primum quod Concilium absque iustis accusati Pontificis congregati non posset, secundum quod prima Sedes Antistes inferiorum iudicio non subiaceret; Quasi dicere, etiam si Concilium præcedente Apostolica autoritate convocaretur; nobis tamen, qui inferiores sumus, contra Pontificem Maximum ferre sententiam non liceret. Unde quamvis primum objectum postea sublatum esset, accedente demum Symmachi autoritate; tamen quia supererat secundum, quod minori fas non esset in superiorem jus dicere, Episcopi non sunt ausi in eum proferre sententiam, sed dixerunt; Symmachus Papa sedis Apostolicae præsul ab huiusmodi oppositionibus impetratus, quantum ad homines respicit sit immunis, ac liber, cuius causam totam Dei iudicio reservamus. Non alia quippe ratione Patres Symmachum, & Papam, & geminando ipsius

73 etiam, 1. 7. dist. ubi Synodus congregata contra Symmachum autoritate Theodorici regis, duo objiciebat eidem Theodorico. Primum quod Concilium absque iustis accusati Pontificis congregati non posset, secundum quod prima Sedes Antistes inferiorum iudicio non subiaceret; Quasi dicere, etiam si Concilium præcedente Apostolica autoritate convocaretur; nobis tamen, qui inferiores sumus, contra Pontificem Maximum ferre sententiam non liceret. Unde quamvis primum objectum postea sublatum esset, accedente demum Symmachi autoritate; tamen quia supererat secundum, quod minori fas non esset in superiorem jus dicere, Episcopi non sunt ausi in eum proferre sententiam, sed dixerunt; Symmachus Papa sedis Apostolicae præsul ab huiusmodi oppositionibus impetratus, quantum ad homines respicit sit immunis, ac liber, cuius causam totam Dei iudicio reservamus. Non alia quippe ratione Patres Symmachum, & Papam, & geminando ipsius

dignitatem etiam sedis Apostolicæ Præsulem, & se homines esse memoratum, nisi ut ostenderent hominibus in eum, qui supra homines est, & qui Dei vices gerit, jus dicere non licere. Nec refert, ut inquit Rom. *conf. 533.* quod Symmachus fuerit à Synodo absolutus non ex defectu jurisdictionis, sed quia non fuit repertus culpabilis. Imò enim Concilium non tam persona innocentiam, quam dignitatis amplitudinem consideravit. Et propterea in resolutione non fuit usum verbo absolutimus, & liberamus, ut mos est iudicum in sententiis absolutoriis, l. 3. C. *de sentent. & interloc. omni. iudic. sed dixerunt*, Ipse, qui est Papa, & Apostolica Sedis Præsul, quantum ad homines respicit, sit immunis ac liber, perinde ac si dixissent; non sit liber quia eum nostra sententia liberemus, neque sit immunis quia eum nostra autoritate absolvamus; sed quia ipse est Papa, & Apostolica sedis præsul, nos vero homines sumus, quia non licet de eo sententiam ferre; Nemo enim qui condemnare non potest, absolvere potest. *J. Nemo. ff. de regul. jur. atque ita hunc locum fufius explicat Card. Alban. de potestate Papa, & Concilii par. 1. n. 105.* ubi etiam respondet ad oppositionem Romani de textu in cap. *Nos si incompetentes, s. Item Symmachibus, 2. quæst. 7.*

Denique hoc ipsum adhuc clarius probatur in c. *Nunc autem 21. dist.* Nam in ea parte, in qua adducit exemplum Sixti, hic Canon loquitur de Concilio, quod Valentinianni Augusti iustis convenerat. Cui quidem Concilio Sixtus à Basilio, & Mariniano accusatus se sponte subjecerat, ut ait textus, in cap. *Mandasti, 2. quæst. 5.* & tamen textus in d. cap. *Nunc autem* dicit eum à Concilio tamquam ab inferiori iudicari non potuisse; atque ita ipsum Concilium declarare Ergo ibi est textus irrefragabilis, juncto d. cap. *Mandasti*, probans Pontificem Maximum etiam volentem à Concilio iudicari non posse. Processus, & acta accusationis Sixti III. habentur tom. 1. *Concilii Generalis & Provinc. par. 2. pag. 488.* Etejus spontanea submissio iudicio Synodi pag. *seq. cap. 4. & 5.* Non obstat text. in d. cap. *Nos si incompetentes, 2. quæst. 7.* ubi Leo Papa subijcit se iudicio Ludovici Imperatoris; nam iudicium ibi ponitur pro discretionem, secundum Jo. Andr. in d. c. *Ecclesia. s. Maria, n. 5. de constit. & post eum Butr. Imol. & Abb.* Ucenim inquit Card. in c. *significasti, vers. Oppono, n. 5. de for. compet. relatus à Felin. in d. cap. Ecclesia. s. Maria, n. 5.* Papa ibi ex humilitate se subijcit Imperatori, ut acciperet correctionem tanquam monitionem, non quia iudicem suum Imperatorem constituerit.

Item non obstat text. in d. *Est receptum, ff. de iurisd. omni. iudic.* ubi iudex major potest se subijcere minori, vel equali in iurisdictione contentiosa. Nam ut respondent Imol. & Felin. in d. cap. *Ecclesia. s. Maria, superior* ibi potest prorogare jurisdictionem inferioris, & non dicitur tunc minor iudicare minorem, quia prorogatio facit de maiore maiorem, & de converso quod non est hoc casu, quia ut aliquis mortalium sit major Apostolico, non potest facere nisi solus Deus, ut dictum est supra. Et inde sit ut eum exemptione clericorum à seculari potestate sit de jure divino, cap. *si Imperator, & ibi gloss. in ver. Et dist. 96. dist. Innoc. in cap. 2. de major. & obediens.*

clericus iudici laico se subijcere, aut illius jurisdictionem prorogare non possit, cap. *si diligenti, & cap. significasti infra de for. compet. & notant Io. Andr. & DD. in d. c. Ecclesia, s. Maria.* Imò nec Episcopo alieno potest clericus se subijcere, aut illius jurisdictionem prorogare sine proprii Episcopi licentia. Casus est in d. cap. *significasti*, ubi gloss. fin. & DD. communiter notant clericum in non suum iudicem etiam Ecclesiasticum sine consensu expresso sui Episcopi consentire non posse. Ad idem textus, in cap. *Non liceat, 4. quæst. 6.* & cap. 1. *9. quæst. 2.* Idque non alia ratione, nisi quia ex consequenti obesset iuri, ac favori Episcopi proprii, secundum Abb. in d. cap. *significasti, n. 9.* Et quia sic posset evacuari iurisdictione Episcoporum, si omnes consentirent in iudicem non suum, ut dicit gloss. in d. cap. *Non liceat, in ver. Expiere.* Et similiter Regularis Sedi Apostolicæ immediate subiecti privilegio exemptionis nec tacite, nec expresse possunt renunciare, aut jurisdictioni alicuius Episcopi se subijcere, ut est text. in cap. *Cum tempore, infra de Arbitr. in cap. 2. de in integr. rescript. & in cap. Cum olim, de privilig. Et superioribus annis respondit facta Congregatio Concilii in causa Synodi Cracoviensis, ut dixi late in cap. *Quod super his, de major. & obediens.* Idque propter eandem rationem, quia favori suo renunciare non possunt in præiudicium juris Sedis Apostolicæ, ut in dictis cap. 2. & cap. *Cum tempore, & consilium Paul. de Cast. conf. 4. 32. Videtur dicendum, n. 3. & seq. lib. 1.* Ludovicus Romanus conf. 3. 69. Circa primum, n. 19. Ergo longe minus licebit Romano Pontifici se subijcere iudicio Synodi, atque ita renunciare privilegio exemptionis à potestate omnium mortalium sibi divinitus collato, ut per Felin loco supra citat. & Turrecrem. in *summa de Elect. lib. 2. cap. 100.* Et confert quod notat idem Turrecrem. in eadem *summa de Elect. seu in tract. de potestate Papa, cap. 2. 5. relatus ubi supra à Felino sub nomine Cardinalis S. Sixti, ubi ait summum Pontificem non posse alteri committere ut ipsum excommunicet. D. Thom. in 4. sentent. dist. 19. q. 1. art. 3. q. 3.**

79 **DE ELECTIONE.**
Cap. Licet de vitanda.
SVM MARIVM.
1 **P**apa eligi debet solum à duobus partibus Cardinalium, & aliter se intrudens in partem unam cum sibi adherentibus in partem alteram non dicitur, nisi omnes consentiant nemine discrepante.
2 Concorde plena non dicitur, nisi omnes consentiant nemine discrepante.
3 Electus in Romano Pontificem potest statim scribere Pontificatum.
4 Consecratio Papa ad potestatem plenitudinem nihil addit.
5 Papa ante consecrationem, & coronationem ex stylo non scribit Pontificatum in data.
6 Coronationis dies dicitur ortus imperij.
7 Imperator non dicitur nisi corona suscepta.
8 Archiepiscopus non dicitur nisi recepto pallio.
9 Papa ante coronationem quomodo scribat datam, qualiter se nominet, & det bullas.

- 10 Et quomodo post coronationem.
- 11 Papa electo à duobus partibus Cardinalium nulla exceptio opponi potest.
- 12 Papa opponi non potest quod Cardinales eligentes sint excommunicati, vel suspensi.
- 13 Cardinales cur non peccent communicando cum excommunicatis in electione Papa.
- 14 Papa electo obijci non potest quod non sit de Collegio Cardinalium, aut quod sit uxoratus, vel Monachus, & n. seq.
- 15 Pontifices sex post Alexandrum III. numerantur electi, qui non erant Cardinales.
- 16 Hæresis exceptio an possit opponi contra electum in Romanum Pontificem.
- 17 Simonia exceptio itidem an contra electum in Papam admittatur.
- 18 Electio in Papam an possit obijci quod Cardinales eligentes non sint saltem in Diaconatus ordine constituti.
- 19 Vel quod forma constitutionis Gregorii XV. non fuerit observata. Vel quod os non fuerit vis apertum, ibid. vers. Olim admitti poterat.
- 20 Et quid de exceptionibus intrinsecis electioni, vel iuri naturali, & divini.
- 21 Electionis Papa nullus mortalium potest esse iudex, & n. seq.
- 22 Et quid de Concilio.
- 23 Papa electio unita habet specialia, & formis non est obnoxia, sed quomodocumque appareat duas partes Cardinalium in unum consensisse, jus habet, & verus Papa est, & n. 4.
- 24 Et quid post constitutionem Gregorii XV.
- 25 Cardinales in difficultatibus emergentibus qua ratione possint consulere celeritati electionis, & n. seq.
- 26 Ceremoniale continentis ritus electionis Papa à Gregorio XV. & S. D. N. confirmatum.
- 27 Cardinales in consilii presentia an hodie possint ordinare ut valeat electio celebrata à majori parte Collegii, & n. seq. usque ad n. 71.
- 28 Compromissum in aliquis intuitu hac forma, ut compromissarii tenentur eligere nominatum à majori parte Capituli validum est. Declaratur n. 56. & seq. & n. 86.
- 29 Papa electio requirit duas ex tribus partibus Cardinalium tam de jure communi, quam ex constitutione Gregorii XV.
- 30 Cardinales de jure communi convenire possunt, ut valeat electio celebrata à majori parte Collegii usque ad n. 37. & 60. usque ad n. 72. Declaratur n. 86. usque in finem.
- 31 Iuri publico privatorum pacto renunciari non potest.
- 32 Cardinales non possunt jus Papa immutare.
- 33 Electus à majori parte Cardinalium de consensu omnium non à majori parte tantum, imò à toto Collegio electus censetur, & n. seq. & n. 39.
- 34 Cardinales possunt tacite renunciare huic decretali, licet non possint expresse.
- 35 Cardinales unanimiter de jure Communi convenire possunt, ut valeat electio celebrata à pluribus de Collegio etiam partium comparatione minorum, & n. 88. usque in finem.
- 36 Cardinales nemine dissentiente possunt compromittere eligendi potestatem pluribus de Collegio in numero sibi erato.
- 37 Papa electio ex Gregoriana constitutione redacta

- est ad tres formas Concilii generalis.
- 39 Electio per scrutinium requirit secreta schedularum suffragia duarum ex tribus partibus Cardinalium in Concilio presentium.
- 40 Electio facta à minori parte de consensu totius Capituli an valeat.
- Intellectus cap. Si cui, de elect. in 6. ibid. & n. 56.
- 41 Cardinales de iure communi cur possint inter se ordinare, ut valeat electio celebrata à majori parte Collegii.
- 42 Compromissum initium in aliquam partem Collegii an videatur initium in personas incertas.
- 43 Compromissum de incerta persona assumenda non tenet.
- Declaratur n. 59.
- 44 In electione per compromissum factum in maiorem partem Collegii debent omnes suffragium ferre. Declaratur n. 67.
- 45 Compromissor. & compromissarius idem esse non potest. & n. 38. vers. Neque dicas.
- 46 Capitulum non potest esse iudex si aliquid dubium oriatur inter maiorem partem Capituli, & alios singulares de Capitulo.
- 47 Electio per inspirationem quando fieri dicatur.
- 48 Electio quasi inspirata non dicitur, si vel unus contradicat.
- 49 Tractatus in electione per compromissum est unum de essentialibus requisitis.
- 50 Electio praxio tractatu celebrata potius dicitur per inspirationem, quam per inspirationem.
- 51 Compromissarii eligere possunt, & honestius est ut eligant per scrutinium secretum. & n. 61.
- 52 Papa electio quasi per inspirationem fieri debet per verbum, eligo, intelligit voce prolatum.
- 53 Cardinales renunciare non possunt forme eligendi Romanum Pontificem.
- 54 Decretum irritans inducit formam, cui renunciar non potest.
- 55 Eligendi potestas tribus modis à Cardinalibus transferri potest in maiorem partem Collegii, & n. 85. vers. Quartus casus, usque in fin.
- 56 Compromissum factum in aliquem ex Collegio Cardinalium hac forma, ut ille votis singulorum secretè exquiritur cum eligat, in quem major pars Collegii consenserit, hodie non valet. & n. 85. v. Quartus casus.
- 57 Compromissum initium in aliquem ex Collegio hac forma, ut ille eligat eum, in quem liberè ac nulla forma servata major pars Collegii consenserit, validum est. & n. 86.
- 58 Compromissum fieri potest sub hac forma, ut Compromissarius eligat eum, quem postea elegerint aliqui de Collegio.
- 59 Compromissarii à principio possunt esse incerti, certificandi tamen per eos quid, data est eligendi potestas.
- 60 Compromissum factum à Cardinalibus directè in maiorem partem Collegii an valeat? usque ad n. 72. & n. 87. usque in fin.
- 61 Compromissarii non ardentur ad eligendum servata forma scrutiniij. & n. 67.
- 62 Compromissum factum in quoriam partem Collegii non dicitur in personam incertam.
- 63 Compromissum fieri potest in Collegium, imò, & in Concilium generale, & sufficit postea consensus maioris partis.
- 64 Compromissum factum in maiorem partem Collegii an videatur factum in seipsum.
- Pars major an. & quando faciat Collegium ibidem.
- 65 Pars major Collegium facit per representationem, seu per fictionem.
- 66 Collegium quandoque representat singularis per-

- sona, licet Collegium non faciat.
 - 67 Vota singulorum an sint servanda in electione, que fit per viam compromissi initi in maiorem partem Collegii.
 - 68 Compromissum an requirit consensum singulorum vel sufficit in communi.
 - 69 Commune pluribus ut singulis, vel ut univocis, quando aliquid esse dicitur.
 - 70 Abbas potest compromittere in ipsum Capitulum.
 - 71 Compromissum in aliquem ex Cardinalibus initum hac forma, ut compromissarii eligere debeant eum, in quem votis singulorum inquisitis, dua partes Collegii consenserint an fieri possit à duobus ex tribus partibus Cardinalium. & n. sequisq; in fin.
 - 72 Compromissum initum hac forma ut compromissarii teneantur eum eligere, in quem major pars Capituli consenserit, valet, & est expeditior forma quam habemus.
 - 73 Scrutinij forma est difficultè observata, & boni iuris praxiam ignorantes in ea deserviunt.
 - 74 Electio Papa per viam compromissi uno ex Cardinalibus dissentiente iniuri, irrita est. & n. sequisq;.
 - 75 Et quid si compromissum sit limitatum cum forma, ut singulorum vota servari debeant. & n. sequisq;.
 - 76 Constitutio disponens idem quod jus commune, recipit interpretationem passivam à iure communi.
 - 77 Suffragij sui alteri dare nemo ininitus compellitur.
 - 78 Cardinales quomodo & quando convenire possunt, ut valeat electio celebrata à duobus partibus, vel à majori parte Collegii declaratur, septem casus distinguendo, usque in finem.
 - Compromissum à Cardinalibus initum ea forma ut compromissarii votis singulorum per secretum scrutiniij inquisitis, teneantur eum eligere, in què dua partes Cardinalium consenserint, an valet. ibi.
 - 79 Et an fieri possit à duobus ex tribus partibus Cardinalium.
 - 80 Et quid si compromissum sit cum forma, ut simpliciter vota singulorum exquiri debeant.
 - 81 Compromissum cum forma, ut compromissarii teneantur eligere eum in quem consenserint dua partes Collegii votis singulorum per scrutinium apertum inquisitis an valeat.
 - 82 Et à fieri possit à duobus ex tribus partibus Cardinalium.
 - 83 Opinio Lapi quod in compromisso limitato sufficit consensus maioris partis Capituli declaratur.
 - 84 Electoris cuiuslibet interest consensum suum explicare per secretum suffragium.
 - 85 Constitutio Gregorij XV. in electione per scrutinium habet præcipuam rationem secreti.
 - 86 Compromissum cum forma ut compromissarii teneantur eligere nominatum à majori parte Collegii requirit consensum omnium nemine dissentiente.
 - 87 Compromissum directè factum in maiorem partem Collegii non valet si sit cum forma, ut vota singulorum exquirantur.
 - 88 Secus si sine forma.
 - 89 Et hoc fieri potest etiam in plures de Collegio partium comparatione minorum.
 - 90 Vitiatur tamen si vel unus dissentiat.
- L**ICET DE VITANDA. Agit de materia altissima, & strictè hoc intendit secundum Abb. Antiq. Jo. Andr. Egid. Bellam. Ant. de Butr. Pet. de Anch. & Jo. de An. videlicet, in Papam nisi dua partes Cardinalium conveniant, non est aliquis assumendus, vel secundum Bal. in Papam non est aliquis assumendus, nisi due partes Cardinalium vocem eligendi habentium in eum consentiant, & electus à duabus partibus est verus Papa, sed secundum Cardin. & Abb. Siculum

- hoc dictus Electus in Romanum Pontificem à duabus partibus Cardinalium nulla exceptione obitante est Papa, electus autem à minori numero gerens se pro Papa, incidit unà cum libi adherentibus in penas hic contentas. Vel plenius secundum Bellam. electus in Papam à duabus partibus Cardinalium, etiam parte tertia concordare nolente, aut alium eligente, sine ulla exceptione pro Romano Pontifice est habendus, & aliter Papatum usurpatis, ac ei faventes puniuntur; nec per hoc alij constitutionibus Canonice aliter derogatur. Dividitur in tres partes; in prima ponitur Constitutio causa. In secunda Constitutio. In tertia quedam protestatio. Secunda ibi, *scilicet*. Tertia ibi, *ex hoc*.
- Nota primò ibi, plena concordia, concurrentibus duabus partibus Collegii non esse plenam concordiam, nisi omnes plene concordant nemine discrepante, licet sufficiens concordia sit concordia duarum partium, Bald. hic nu. 1. Butr. nu. 6. Abb. nu. 3. & sic est differentia inter plenam, & sufficientem. Paret, quia plenum est propriè cui nihil addi potest. *L. Raptores*, C. de Episc. & Cler. Unde plena concordia excluditur ex contradictione unius tantum, ut notatur in Clement. *Ne Romani*, de elect. secundum Abb.
- Secundo nota ibi, Pontifex electum in Romanum Pontificem posse illico scribere Pontificatum, ut per Jo. Andr. num. 1. 1. & Bellam num. 1. in ver. Pontifex, & Cardin. numer. 3. atque ita ab ipsa electione incipit annus Pontificatus secundum Bald. num. 3. nam ad potestatis plenitudinem consecratio nihil addit, ut inquit Host. na. 5.
- Sed tu adverte, quia est Romanus Pontifex sola electione facta à duabus partibus Cardinalium vocem habentium Præfaturam assumat, ut hic patet, & in e. *In nomine Domini*, §. Planè 23. dist. & dicam infra in ult. notab. nu. 24. tamen confuetudo est Romanorum Pontificum, quos patris eorum solito usi, quam iure roboratur, ut post electionem ante consecrationem, & coronationem non scribant Pontificatum in data; & huic consuecudinij suffragatur textus in l. ult. in fine, ibi, Ex quo Imperiales susceperunt infidias, C. de quadriennio, præscript. Unde dies coronationis dicitur ortus imperij, L. Omnes, C. de fer. Nec dicitur Imperator, nisi corona suscepta, *L. antepenult. ff. de milit. testam.* plenè Oldrad. conf. 180. *Quæstio est*, per tot. Sicut nec Archiepiscopus dicitur nisi recepto pallio, ut in c. Nisi, infra, de usu pallij, ad idem l. fin. C. de decur. lib. 12. l. Ex eo, ff. de re milit. & in Authen. de Consul. in fine collat. 5.
- Sed tunc ante coronationem scribunt ante datam, locum, & diem, ut infra, videlicet, Datum suscepti à nobis Apostolatus officij anno, &c. & tunc etiam non scribunt se simpliciter Episcopos, sed se scribunt. Talis, puta Gregorius, electus Episcopus. Rursus tunc temporis non bullant bulla integra, sed hi quas litteras concedunt, ponunt mediam bullam, id est illam partem, que habet capita sculpta, & ex alio latere, quo ponitur nomen, plena est Bulla sine nomine. Post coronationem verò scribunt Pontificatum in data non prius, Datum à nobis suscepti Apostolatus officij anno, sed Datum Pontificatus nostri anno, &c. Præterea vocant se simpliciter Episcopos, & dant Bullam cum suo nomine, prout hæc notatur per Jo. Andr. in data sexti

- libri in glosa, in ver. Pontifex, ubi etiam fit mentio erroris nonnullorum Jurisperitorum, qui deinde male pronunciantur in prioritate, & posterioritate quorundam expectantium. Et hunc stylum esse observandum respondit Anton. de Butr. conf. 43. *Aggrediar*, in prin. & vide Prapof. in c. In nomine Domini, nu. 19. 23. dist.
- Tertio nota ibi, disque ulla exceptione, contra electum à duabus partibus Cardinalium nullam exceptionem opponi posse. Hæc enim verba, ut Bald. inquit nu. 4. glossationem non recipiunt, nec superadditum intellectum. Quamobrem excipi non poterit quod Cardinales eligentes sint excommunicati, vel suspensi, secundum Compofell. nu. 3. & Jo. Andr. nu. 10. & reliquos omnes. Hodie hoc est expressum in Clem. *Ne Romani*, §. ceterum, de elect. Nec obstat, quod alij de Collegio videantur peccare communicando talibus, Siquidem hoc faciunt autoritate hujus Canonis, qui omnem removel exceptionem, *L. servus*, §. Si quis rivum, ff. de rivu. Præterea ex causa necessitatis ecclesiarum licetè communicatur cum excommunicatis secundum Jo. Andr. nulla autem major necessitas haberi potest, quam carentia Vicarij Jesu Christi, cap. Omnes, 22. dist. cap. Ad Romanam, 2. quæst. 6. Similiter excipi non poterit contra electum, quod non sit de Collegio. Ad hoc cap. *In nomine Domini*, vers. Eligatur autem, 23. dist. Licet jura antiqua aliquid viderentur innuere, ut in cap. oportebat, & c. seq. 79. dist. Unde post hanc Constitutionem ab Alexander III. in Concilio Lateranensi editam sex numerantur non Cardinales, qui ad Apostolatus apicem evecti sunt, videlicet Urbanus IV. Gregorius X. Celestinus V. Clemens V. Urbanus VI. & Urbanus VI. Item excipi non poterit quod electus sit uxoratus, vel Monachus, ut notat glossa in cap. si quis pecunia, 79. dist. & in cap. Quam sit, 18. quæst. 2. & de prædictis exceptionibus tenent hic Jo. Andr. nu. 1. Bald. nu. 3. Butr. nu. 5. Abb. num. 4. & Bellam, in prin. in ver. exceptione. Ab his excipitur hæreticus, c. Si Papa, 40. dist. gloss. hic in ver. Exceptione. Sed Innocent. in prin. in cod. ver. dicit de hoc crimine non posse excipi, sed accusari, & cum eo consentit Compofell. nu. 3. Host. nu. 15. & Jo. Andr. nu. 11. Et quamvis Goffred. & Philipp. teneant cum glossa tamen opinionem Innocentij sequitur etiam Joanna, de Lignano. post Vincent & Alan. eamque dicit veriorum Card. nu. 6. in 1. oppos. & ad reg. Qui ad agendum, de reg. iur. lib. 6. responde, ut per Innocent. in cap. Inter dilectos, de excess. Prælat. Adde Bald. hic numer. 2. ubi dicit, istud non esse excipere, sed nullum esse, Materiam verò de hujus criminis exceptione contra electionem per questionem plenè examinat Bellam. nu. 33. Additur hodie exceptio Simonie per Constitutionem Julij II. que incipit, *Cum tam divino*, edita 19. Calen. Februar. 1505. circa quam vide quod plenè scripsi in cap. Nobis, in 1. & 2. questione, infra de Simonia. An autem ante hujusmodi constitutionem excipi possent contra electum de hoc crimine Simoniacæ pravitatis juxta text. in c. Si quis pecunia, 79. dist. Sunt opiniones, quas hic examinat Bellam. in n. 38. vers. Tertio principaliter opponitur.
- Præterea admittitur hodie exceptio quod Cardinales eligentes non sint fidelem in sacro Diaconatus

natur ordine constituti ex Constitutione Pij IV. incipien. *In eligendo*, §. *Statutum etiam*, & declaramus, edita 7. Idus Octobris 1562. Et apertius ex Constitutione Sixti V. quae incipit: *Postquam verus ille*, §. *Neque postea*, edita nonis Decembris 1586. Et in Ceremoniali electionis Papae Gregorio XV. approbato in §. *Porro*, in Bullar. *romo 4. pag.* 104. Demum admittitur exceptio, quod in electione Romani Pontificis non fuerit servata forma novissimae Constitutionis Gregorij XV. de qua inferius agetur a *num* 25. Olim admitti poterat exceptio, quod Cardinalibus nondum fuisset os apertum, ex constitutione Eugenij IV. quae incipit: *Inimmemti*, edita 7. Kal. Novembris 1431. in Bullar. *rom. 1. pag.* 169. nam in §. 3. statuitur in haec verba: *Quodque in Cardinalem sic pronuntiatus etiam postquam insignia hujusmodi receperit, & etiam admissus fuerit, & receptus, ut praefertur, in electione Romani Pontificis pro tempore vocem activam, aut alioquo alio actu habuisse, vel habere potuisse, aut debuisse, sive posse, vel debere minime censetur, donec, & quousque per Rom. Pontificem pro tempore existentem de similibus consilio, & consensu sibi in practicandis, consulendis & deliberandis negotijs Consultorij, postquam in Consultorij aliquibus mores in talibus observari consuetos expertus interrogatus consiliative, aut consultive responsum dandi expressa licentia tribuatur, seu ad hunc effectum, ut verbis utamur communibus, ei fuerit os apertum. Decernentes irritum, &c.* Sed in decreto Pij V. edito 26. Januarij 1571. haec oris clausula declaratur esse simplex ceremonia, quae ad subiectum electoris non pertinet, ut refertur in ceremoniali antedicto Greg. XV. in §. *Porro*, *vers. De Cardinali autem*. Aliae vero exceptiones omnes hie rejiciuntur, quae juris positivi sunt, secundum Abb. *num.* 5. *vers. Videtur ergo hic Papa*, & *num.* 1. *vers. Et pro hoc facta littera*.

Namquid igitur contra electum opponi poterit quod sit hermaphroditus, aut mutus, aut surdus. Solutio singulariter Bald. *hic num.* 8. dicens: *Cardinales non facerent ita fatuam electionem, & ideo non debet fieri questio de ambagibus & ineptijs.*

20 Ceterum exceptiones intrinsecae electionis, veluti quod electio fuerit celebrata a paucioribus, quam a duabus partibus Cardinalium; vel quod electores non sint Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinales, nec in possessione Cardinalatus existentes. Item exceptiones de jure naturali, & divino, puta quod electus sit haereticus, Paganus, vel Judaeus; quod sit mulier, furiosus, vel infans; utique ab hac constitutione non excluduntur, quia insciuntur jus habendi & possidendi, ut late hic per Bellam. *nu.* 38. & Abb. *nu.* 10. *vers. Cum queritur an aliqua exceptio.* Et de exceptione inpressionis, vel metus vide per eundem; & per Bald. *hic nu.* 9. & latius in *sua quaest. de schismate*, quam posuit post rubricam, *Ord. dist. D. Hadrian. tollen.*

21 Quarto nota ibi, *rescripti* ubi ambigitur de electione Summi Pontificis; nullum mortaliu[m] posse esse Judicem, quia nullus superior, sed ipse super omnes, ut in *Authent. de Ecclesijs tit.* §. 1. Hostien. *hic num.* 33. *in vers. Ad superiorem*. & Jo. Andr. *num.* 33. Nisi dicamus Concilium hoc du-

bium debere determinare, cap. *Siduo*, 79. *dist.* secundum Bald. *hic num.* 7. *in fine*, in *vers. Recursum*. Ceterum in quibus calibus hoc procedat, & quomodo sit intelligendum, scripsi plenè in 6. *Significasti*, a *num.* 64. usque ad *num.* 71. *infra eodem.*

23 Ultimò nota in electione Romani Pontificis aliquid rationem constituendum fuisse, & pondera rationem specialitatis in littera expressam, videlicet, quia quod in alijs Ecclesijs dubium venerit, superioris poterit iudicio diffiniri; in Romana vero Ecclesia non poterit ad superiorum recursus haberi. Item pondera illa verba in principio textus: *gravem passam est Ecclesia scissuram.* si enim, ut inquit Card. Bellam. *hic in col. 60. vers. rursum quæret*, non esset certus modus statutus, quem universalis Ecclesia tenere deberet circa Romanum Pontificem, & ejus obedientiam, jam divisim hominibus in diversas opiniones, & vota circa vires electionis & obedientiae exhibitionem, cum non sit superior, qui possit super hoc ordinare, facile sequeretur schismata, Ecclesiaeque scissura. Aliam rationem reddit Host. *hic num.* 15. *in vers. Exceptione*, quia cum electus in Romanum Pontificem graveur in hoc ut jus non habeat, nisi duae partes consentiant, cum in electionibus inferiorum sufficiat major pars; in alijs relevatur, ut nulla exceptio contra ipsum admitti possit. Complura autem specialia in hujusmodi electione hic à Doctoribus recensentur, & octo numerantur ab Hostien. & quibus alia addebat Guilielm. in *decret. ubi periculum de elect. lib. 6.* Unde tredecim specialia ab Host. & Guilielm. collecta referuntur hic à Jo. Andr. *num.* 4. & Cardin. *num.* 11. in 23. *quæst.* Inter haec autem illud est praecipuum, quod ex necessitate in electione Romani Pontificis non est aliqua forma servanda. Imò quocumque modo appareat duas partes consentire in aliquem tanquam in electum, jus habet, & verus Papa est, ut formaliter hic dicit Innocent. *in fine*, in *vers. Speciale*, & post eum Compoff. *num.* 5. Host. *num.* 33. *in fine*, in *vers. Constituitur*. Jo. Andr. *num.* 30. in *vers. Speciale*, Card. *n.* 11. *q.* 22. & Collect. *in fine*, qui allegat Archid. in *e. fin.* 79. *dist.*

25 Verum hodie novam formam eligendi Romanum Antilitem praescripsit Gregorius XV. in constitutione, quae incipit: *Aeterni Patri Filii*, edita 17. Kalendas Decembris 1621. Quae quidem forma perstringitur in §. *Quod si*, in *haec verba*: *(Quod si electio hujusmodi alibi celebrata fuerit, quam in Conclavi clauso, vel aliter, quam per secreta schedularum suffragia duarum ex tribus partibus Cardinalium in Conclavi praesentium in scrutinio, seu scrutinio & accessu, electi suffragio non computato, vel per viam compromissi ab omnibus Cardinalibus similiter in conclavi praesentibus nemine dissentiente iurati, & ita ut nemo seipsum elegerit, vel quasi per inspirationem nullo praecedente de persona specialiter tractati omnium pariter Cardinalium praesentium in conclavi, communiter, nemine itidem dissentiente, per verbum, eligo, intelligibili voce prolatum, aut scripto, si voce non poterit, expressum, nulla sit, & invalida eo ipso absque ulla declaratione, & ita electio nullum jus tribuat; quinimò non Apolliticus, sed apo-*

apolliticus sit, & habeatur, &c.)

Porro hac constitutione subacta est dispositio hujus Decretalis, quatenus nullam formam praescribit in electione Romani Pontificis; propterea enim in calce constitutionis legitur: non obstante felicitis recordat. Alex. II. in Concilio Lateranensi edita, quae incipit, *Licet de vitanda*, & aliorum Romanorum Pontificum constitutionibus, quibus pro hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus; & ne qua suboriri posset difficultas propter illa verba *pro hac vice dumtaxat*, S. D. N. Urbanus VIII. eandem constitutionem confirmavit, atque perpetuo in omnibus futuris Romanorum Pontificum electionibus observari praecipit; & in fine huius Decretalis ea in parte, quae constitutioni adversatur, perpetuo derogavit sua constitutione, quae incipit, *Ad Romanicæ edita 5. Calend. februarii 1625.*

26 Quoniam verò hic Canon in Concilio Lateranensi editus fuit ob illam specialem rationem; cuius superius meminimus, videlicet quia super dubiis electionis Papae nullus extat superior, ad quem possit haberi recursus. Ideoque, ut inquit Host. *hic n.* 31. consentaneum fuit hanc electionem ad certam formam, & ad reliquas juris subtilitates non adstringere. Hinc habitum est à viris gravibus ex Gregoriana constitutione, quae certas formas praefinit complures difficultates emergere in dies posse, quibus electionis negotium, ut graviora omittamus, diu, multumque protrahatur in grave detrimentum universalis Ecclesiae, ut in cap. *Vbi periculum de elect. in 6.* & in Clem. *Ne Romani, eod. tit.* & quamvis ad ejusmodi difficultates praevidendas, ac pro faciliiori Gregorianae constitutionis observantia ipsius Gregotij iussu compolitus fuerit ceremoniale ritus dictae electionis continens, primum ab eodem Pontifice confirmatum in constitutione incipien. *Decret Romanum pontificem*, ac deinde à S. D. N. in praeregata constitutione. *Ad Romanicæ*, & jam Deo propicio post Gregorij obitum electio secundum praescriptam formam cesserit felicissimè; quia constitutio magno Catholicae Ecclesiae bono nobis veluti primogenitum peperit S. D. N. Urbanus VIII. Nihilominus ad vindicandum sacrum Collegium ab angustijs, in quas inimico homine supereminante zizaniam forte aliquando incidere possit; & proposuerunt nonnulli eo casu non obstante Gregoriana constitutione licitum S. R. E. Cardinalibus convenire, ut valeat electio facta à majori parte Collegii. Quod si verum esset, profectò posset aliquando plurimùm conducere ad electionem celeriter absolvendam; cum multo facilius sit, ut major pars sacra Collegii nulla forma observata in unum consentiat, quam duae ex tribus partibus per secreta schedularum suffragia. Quamobrem non videtur esse abs re hujus propositionis veritatem, ut restanti ponderis postular, diligenter examinare.

28 Revocatur igitur in dubium, an post Gregorianam constitutionem Cardinales in Conclavi praesentes convenire possint, ut valeat electio Romani Pontificis celebrare à majori parte Collegii.

29 Et quidem posse Cardinales ita convenire probatur. Primo per textum, in cap. *Um dilectus*,

inf. eod. ubi est expressum valere compromissum in unum in aliquem, hac forma ut compromissarii teneantur eligere nominatim à majori parte Capituli, cuius dispositio non fuit postea abrogata per Concilium Generale in decretali, *Quia propter*, ut deciditur, in cap. *Cum expediat, de elect. lib. 6.* Deinde haec sententia videtur posse probari, quia de jure communi ad Romanum Pontificem eligendum duae ex tribus partibus Cardinalium necessario requiruntur, ut hic patet, sicuti hodie requiruntur ex Gregoriana constitutione, quae hac in parte nihil detraxit determinationi huius decretalis. Sed de jure communi, non obstante hac ipsa decretali duas partes requirentem, licet Cardinales convenire ut valeat electio celebrata à majori parte Collegii ergo id ipsum hodie licere debet non obstante Gregoriana constitutione. Minor probatur auctoritate Compoffellani *hic n. 6.* ubi *Quæro*, inquit, numquid Cardinales possint inter se ordinare ut valeat à majori parte omnium electio celebrata; videtur quod non; quia hoc jus publicum in favorem Ecclesiae introductum est, cui pacto privato renunciari non potest, cap. *Si diligenti, de foro compet.* Item electio hac ferret hoc jure prohibente: ergo pro infesta debere haberi. *Non dubium. C. De legib. Item Cardinales non possunt jus majoris, id est Papae immutare, cap. Inferior, 21. dist.* Respondeo quod ordinare hoc possunt concorditer, & tunc valebit electio à majori parte ipsorum facta, & hoc innuitur hic, ubi dicitur, major concordia. Nec obstant iura in contrarium adducta, quia ille, qui sic electus est, non tantum à majori parte, imò à toto Collegio eligitur, sicut ille, qui à compromissariis est electus, cap. *In causis infra eod.* & sic per hanc ordinationem nihil fit contra hanc decretalem, imò secundum eam. Haecenus verba Compoffellani. Idem tenet Host. in *vers. Quid ergo*, si compromittant, subdens Cardinales per talem ordinationem posse huic decretali tacite renunciare licet illi expresse renuntiare non possint; & ita in hoc casu magis operari renunciantem tacitam, quam expressam. Simile, in c. *Si diligenti, de foro compet.* & in c. *fin. de vita & honest. e. levit.* sequitur Jo. Andr. *hic n.* 14. ubi dicit. Possunt Cardinales ex causa ordinare inter se ut valeat electio facta à majori parte, & tunc electus à majori parte censetur electus ab omnibus secundum Compoffell. Guilielm. & Hostien. Cum quibus consentiunt Collectar. & *fin. vers. Sed numquid huic decretali.* Anton. de Butr. *n.* 27. Bellam. *n.* 29. in 10. *dubitatione.* Franciscus de Plateo *in tract. de excomm. §. Quantum ad declarationem n. 1.* Eiusdem sententia fuit Archid. in cap. *fin. n. 2. vers. Sed istis sententis dicebat 79. dist. ubi ait*, Cardinales non posse expresse huic decretali renunciare, sed posse tacite, videlicet compromittendo, vel aliam viam eligendo, quia possunt inter se concorditer ordinare ut valeat electio à majori parte Cardinalium celebrata; & talis non solum à majori parte, imò etiam à toto Collegio intelligitur esse electus, sicut & ille qui à compromissariis eligitur. Unde per talem ordinationem non fit contra ipsam constitutionem *licet de vitanda*. Ita Archid. & sequuntur Doctores, in cap. *Um dilectus, infra eod.* ubi in specie Butr. *num.* 22. Nota, in-

inquit, quod electio dicitur concorditer facta à toto Capitulo, quando est facta à majori parte habente potestatem à Capitulo, quando sic consentunt ut major pars possit. Quod etiam docuit ibidem Bald. sub n. 3. vers. Item nota quod unanimiter. Atque ita primumque observari à Cardinalibus post gloss. in cap. Si cui in ver. Prater, de elect. lib. 6. testatur Abb. cons. 2. in cap. Quoniam col. fin. n. 4. vers. Circa quantum lib. 1. Quinimo, quod videtur mirabile Cardin. hic n. 10. in 10. questione post gloss. praeleg. dicit si omnes Cardinales nemine dissentiente statuerent, ut staretur electioni majoris partis partium comparatione minorum, valeret, cum in electione Papae non habeant locum formae, cap. Quia propter, & in questione seq. in compromisso sequitur Compositell. & Hostien. ita ut fiat compromissum, & eligatur nominatus non à duabus partibus, sed à majori valeat, & de majori etiam non simpliciter, sed comparatione minorum partium. Ex quibus apparet hanc esse unanimes Canonitarum sententiam, quae nec reprobat per id quod legitur in Clem. Ne Romani in primo. de elect. ubi notat gloss. in ver. Reprobamus.

36 Ac demum eidem sententiae suffragatur, quod tam ex dispositione juris communis, quam ex Gregoriana constitutione licet Cardinalibus nemine dissentiente eligendi potestatem duobus, vel pluribus de Collegio committere. De jure communi patet in cap. Quia propter §. 2. & in cap. in causis, infra eod. Abb. n. 2. dicit non esse vim in numero compromissariorum, cum universalitas possit eos eligere in numero sibi grato, & idem ante ipsum dixit Abb. Antiq. ind. cap. Quia propter, n. 20. vers. Sed si huic adhaerens opinioni. Unde videmus interdum eligendi potestatem dari tribus, ut in cap. Cum dilectus, infra eod. Interdum quinque, ut in d. cap. in causis; Quandoque sex, ut in cap. Cum in veteri, infra eod. & quoad septem ut infra in c. Cum in jure. Imo de compromisso inito in unum tantum est casus in cap. Casum & ibi dixi de compromisso inito in unum tantum ex Cardinalibus, & in cap. Inter Canonicos, inf. eod. & in cap. Post translationem, de renunc. ex Gregoriana autem constitutione id constat in §. Maturana, & in §. Quod si electio: Si igitur fas est Cardinalibus eligendi potestatem committere duobus, vel tribus de Collegio, longe magis eidem fas erit eandem potestatem committere majori parti ejusdem Collegii: magis enim consultur Ecclesiae universali, cum electio plurimorum approbatur assensu, cap. Prudentiam, de off. deleg. gloss. in cap. Auditis, in ver. Irriandam infra hoc tit. Ubi enim multa consilia, ibi falsus. Proverb. 24. Et in hac materia tradit Abb. in cap. Constitutus, post n. 2. vers. Nec secundum eum, infra eod.

37 Pro contraria verò opinione plurimum videtur urgere, quod ex constitutione Gregoriana in d. §. Quod si electio, nulla decernitur electio Romani Pontificis aliter celebrata, quam per secreta schedularum suffragia in scrutinio, seu scrutinio, & accessu, vel per compromissum, vel quasi per inspirationem. Quibus verbis, ut dictum est supra, n. 25. sub lata est dispositio hujus decretalis, & electio redacta est ad tres formas Con-

39 lii Generalis, de quibus in cap. Quia propter inf. eod. Electio autem facta à majori parte Collegii de consensu omnium nec videtur sustineri posse, ut electio per scrutinium, nec per compromissum, nec ut quasi per inspirationem.

Non quidem ut electio per scrutinium: quia in scrutinio ex Gregoriana constitutione, ad electionis validitatem requiruntur secreta schedularum suffragia duarum ex tribus partibus Cardinalium in Conclavi praesentium, ac proinde satis non est ut electio celebratur à majori parte Collegii, licet omnes consentiant ut ita celebratur. Nam constitutio duo exigit necessarium in hac forma; Primum ut celebratur electio per consensum, & hoc primum requisitum concurret in electione facta à majori parte de consensu omnium; unanimitur enim à toto Collegio censetur esse facta, ex quo facta fuit per eos, in quostotum Collegium eligendi translata potestatem. Quae sunt formalia verba textus, in cap. in causis. §. Quia verò infra eod. & dictum est supra, n. 34. Deinde exigitur ejusmodi consensus duarum partium non aliter exprimitur, quam per secreta schedularum suffragia. Et hoc secundum requisitum omnino deficit in hac eligendi ratione, quia duarum partium consensus non exprimitur per scrutinium secretum. Quae interpretatio aperitissime colligitur ex textu, in cap. Si cui de elect. in 6. ubi deciditur non valere electionem factam à minori parte de consensu totius capituli non alia ratione, nisi quia ex Quia propter, aliis omissis, duo substantialia ad electionem requiruntur in Ecclesiis inferioribus? Aiterum ut fiat à majori parte Capituli: Alterum ut suffragia majoris partis accipiantur in scrutinio secreto. Et quavis primum requisitum non deficit ubi electio fit à majori parte de consensu omnium, ut proxime dictum est; deest tamen secundum, dum dicit: Si cui eligendi potestas data fuerit sub hac forma, ut ipse secreto, & singulatum votis singulorum de Capitulo inquisitis eum eligat, in quem plures de Capitulo partium comparatione minorum consenserint, ipseque juxta traditam sibi formam, eum in quem non major pars, sed plures de dicto Capitulo, qui in quemquam alium direxerant vota, duxerit eligendum, talis electio cum praeter formas, quas generale Concilium servari statuit in electionibus celebrandis, fuerit attentata, totum non obtinet firmitatis. Ubi observandum est dum textus declarat ejusmodi electionem esse nullam, eo quod sit praeter formas Concilii, hanc nullitatem non oriri ex eo quod electio celebrata fuerit à minori parte; hoc enim vitium excluditur ex quo omnes consenserunt ut ita celebraretur, ut in d. §. Quia verò. Sed potius ex eo quod per secreta suffragia non fuerit expressus consensus majoris partis Capituli, ut requirit Concilium Generale, sed plurimum dumtaxat partium comparatione minorum. Si enim consensus majoris partis fuisset expressus per suffragia secreta, electio sub hac forma valida esset, ut est textus, ad litteram in c. Cum expedit, de elect. lib. 6.

40 Quemadmodum ergo de jure communi idcirco non valet electio Praelati facta à minori parte Capituli de consensu omnium, quia est praeter formam generalis Concilii, quod exigit secreta

47

creta suffragia majoris partis: eodem modo non valet electio Romani Pontificis facta à paucioribus, quam à duabus partibus de omnium consensu, cum sit praeter, vel contra Gregorianam constitutionem, quae requirit secreta schedularum suffragia, saltem duarum ex tribus partibus Cardinalium.

Atque hinc patet responsio ad objecta. Ad textum enim in c. Cum dilectus, & cap. Cum expedit respondetur ideo valere electionem factam à majori parte Capituli de consensu omnium, quia in electione inferiorum satis est, ut major pars capituli per secretum scrutinium consentiat juxta d. cap. Quia propter, infra eod. Ac in electione Papae hodie requiruntur secreta suffragia duarum partium.

41 Ad secundum respondetur propterea de jure communi potuisse Cardinales convenire, ut valeret electio celebrata à majori parte, quia nulla forma in electione Romani Pontificis tunc temporis praescripta erat, sed sufficiebat, ut duae partes quoquo modo consenserent, ut hic in textu, & plenus dictum est supra in ult. notab. At post Gregorianam constitutionem secus dicendum videtur, cum non sufficiat, ut duae partes consentiant quoquo modo, sed certas formas servare teneantur, & ita in specie respondit gloss. in d. c. Si cui in ver. Prater, de elect. in 6.

42 Sed neque haec forma eligendi videtur sustineri posse ut electio per compromissum: nam compromissum factum in aliquam partem Collegii videtur initum in personam incertam, ac proinde non valere, per l. Item si unus, §. Si in duas, ff. De arbit. Cupis decilionem approbavit textus in c. Innotuit inf. de arbit. In illis verbis: Cum legali sit provisio statutum, ut compromissum de incerta persona alimenda non teneat.

43 Deinde verò haec forma videtur improbata, quia per eam quodammodo Collegium in seipsum compromitteret, Certum est enim postquam conventum est ut valeat electio facta à majori parte, Cardinalium vota esse exquirenda, ut constare possit quis majorem suffragiorum partem obtinerit, ut Joan. Monach. & alii notant in d. cap. Cum expedit, de elect. lib. 6. Atque ita idem Collegium esset de re sua compromissor, & compromissarius, quod jure fieri non potest, ut probatur in l. penult. ff. De recept. arbit. cuius haec sunt verba: Si de re sua quis arbitri factus est, sententiam dicere non potest, quia se facere jubret, aut parere prohiberet: neque autem imperare sibi neque prohibere quicumque potest. Per quem textum Abb. in c. In Genes, n. 2. infra eod. dicit non posse Capitulum esse iudicem, si aliquid dubium oriat inter majorem partem Capituli, & aliquos singulares de Capitulo, nec putat valere constitutionem Capituli in contrarium.

44 Et per hoc patet etiam responsio ad ultimum motivum, videlicet quod si Collegium potest paucis aliquot eligendi potestatem committere, ergo multo magis majori parti. Etenim non videtur procedere hoc argumentum, quia hac potestas transferri non potest in personas incertas, nec in seipsum, & ita videtur respondere Joan. Monach. in d. c. Si cui de elect. in 6.

Non potest denique haec forma eligendi suffragia

Prosp. Fagn. in 2. part. primi Decret.

48 fieri, ut quasi per inspirationem; si quidem hoc fieri dicitur cum omnes Cardinales quasi afflati Spiritu sancto, alique unanimi cr viva voce Summum Pontificem proclamant, adeo ut si vel unus dissentiat, aut contradicat, non reputetur inspiratio Dei communis fuisse, ut in Decretali Quia propter, in ver. Nisi, ubi omnes notant, infra eod. & patet ex Gregoriana constitutione, in §. Maturana, & §. Quod si electio. In hac autem forma eligendi consensus totius Collegii in personam certam non fertur, nec viva voce ab omnibus Romano Pontifice proclamatur. Unde electio hujusmodi ad formam quasi inspirationis referri non potest.

49 Ac praeterea major pars Collegii in quam initum est compromissum, non prohibetur de speciali persona tractare ad negotium electionis melius, & celerius absolvendum. Imò tractatus in hac forma per compromissum, de qua agitur, est unum ex substantialibus requisitis, ut post Bald. notat Butr. in d. c. In causis, n. 2. infra eod. Et tamè hic tractatus adeo repugnat electioni quasi inspiratae, ut electio praevio tractatu celebrata dicatur potius per illuminationem, quam per inspirationem, ut ait Guilielm. Card. in tractatu de elect. novor. Praelat. c. 52. & par. 2. cap. 11. Joan. Andr. c. Quia propter, n. 40. inf. eod. post Host. lib. n. 50 & in summa eodem tit. §. Qualiter, vers. Tertia forma, Cardin. Jacobat. de Concl. lib. 4. art. 4. pag. 250. Specul. in tit. de elect. §. fin. & Ripa responsio 30. alias §. n. 10. eod. tit. inferentes propterea callatam fuisse electionem Patmensis electi; quam Bernardi glossa dicit verat, quia dicebatur habito diligenti tractatu fuisse per inspirationem, seu quasi electus; & idipsum clarè constat ex dicta constitutione Gregoriana in eod. §. Quod si electio, ubi pro forma electionis quasi per inspirationem exigitur ut fiat nullo praecedente de persona specialia tractatu.

50 Ac denique major pars Collegii in quam fieret compromissum, non prohiberetur eligere per scrutinium secretum. Imò honestius esset, ut eo modo eligeret, ut ait Anton. de Butr. in d. cap. Quia propter, n. 45. & tamen electio quasi per inspirationem non potest consistere, nisi fiat per verbum eligendi intelligibili voce prolatum, ut statuitur in eadem constitutione locis citatis, & tradunt Specul. & Ripa ubi supra.

51 Quamobrem haec ratio eligendi cum ad nullam ex praescriptis formis referri possit, consequens est ut nulla prolixius atque irrita sit ex constitutione Gregoriana in d. §. Quod si electio, adeo ut nec consistere possit ob unanimes Partium consensum, cum quia hoc jus publicum, in favorem universalis ecclesiae introdundum est, cui renuntiare non potest pacto privatorum, ut hic notat Compositell. n. 6. tum quia ceteris Cardinalium constitutionem Papae super electione Romani Pontificis immutare non potest, ut est expressum in Clem. Ne Romani, in primo. de elect. ubi reprobat contraria opinio; tum denique quia decretum irritans in constitutione Gregoriana apud positum inducit formam. Bald. in l. 1. ff. De liber. & posthum. formae autem non potest renunciari, ut notat Bart. in l. De his, ff. De transact. Albert. Brun. in tract. de forma, fol. 33. col. 1. Et propterea ubi tale decretum apponitur,

52

53

54

nitur, consensus partium nihil operatur, gloss. in cap. Si status in princ. in ver. Committatur de refer. in 6.

Et eo magis quia in eadem constitutione statutum est his verbis: Prohitemus iidem omnibus, & singulis S. R. E. Cardinalibus, & eorum sacro Collegio inhibemus, ne contra hanc, vel horum aliquid statuerent, disponere, vel ordinare, seu in aliquo corrigere, alterare, mutare, seu aliquo modo facere, tractare, moliri, vel attentare presument. Et in Bulla Ceremonialis appolita est etiam clausula, sublatam, per quam admittitur Cardinalibus aliter statuendi, & iudicandi facultas. Rota apud Seraph. de elec. 3. n. 5.

55 His in utramque partem adductis pro solutione questionis præmittitur constitutiones omnes juris communis de Prælatorum electionibus loquentes habere locum in electione Papali præter illas solas, quibus per hanc decretalem, & per iura nova de electione Papæ loquenda sunt specialiter derogatum, arg. l. Præcipimus in fine. C. De appellat. l. Sancimus. C. De rescriptis. cap. Cum expediat, de elec. in 6. & declarat formaliter Bellam in cap. Si quis appellat. n. 4. Scilicet etiam Præpos. n. 2. vers. Item ex hoc inferi Bellam. 7. 9. dist. quo præmissa considerabam S. R. E. Cardinales tribus modis posse convenire, ut valeat electio facta à majori parte Collegii.

56 Primus est cum omnes, & singuli compromittunt in aliquo ex sacro Collegio, hac tamen forma adjecta, ut compromittantur in votis singulorum per secretum scrutinium exquiritis, eum eligant, in quem major pars Collegii consenserit. Et hic primus modus validus erat de jure communi, quando in electione Romani Pontificis non habebant locum formæ; ut tenet gloss. in cap. Si cui, in ver. Præter de elec. lib. 6. Anton. de Rivell. in tract. de potest. Papæ. §. Secundum unum tractatum n. 3. Sed hodie repugnante supradicta constitutione, hic modus non videtur posse consistere; quandoquidem habet implicitas duas formas eligendi; alteram scilicet per compromissum, cujus vigore compromissarii eligunt eum, in quem major pars Collegii consenserit, alteram scrutiniij, cujus vigore iidem compromissarii vota singulorum scrutantur ad effectum eligendi eum, in quem compererint consensisse majorem partem Collegii. Et quidem in ea parte, quæ pertinet ad compromissum, electio suffinetur, quia est compromissarii eligant eum, in quem consensus major pars Collegii duntaxat; tamen ex quo omnes consenserunt ut ita electio fieret, omnes elegerunt videntur, ut est textus, in

ca. 2. in causis 5. Quia verò supra eod. & tenet Comp. 2. l. & alii, quos citavimus supra n. 31. n. quo ad n. 37. Et ita hac parte censetur satisfieri Gregorianæ constitutioni, quæ in electione per compromissum requirit consensus omnium nemine dissentiente. Sed in ea parte, quæ respicit scrutinium, electio suffineri non potest. Ratio est quia in hac forma electionis per scrutinium, quod spectat ad rem præsentem, ex constitutione Gregorii duo substantialia requiruntur; ut etiam dictum est supra n. 59. Primum enim requiritur consensus duarum ex tribus partibus Cardinalium in Conclavi præsentium. Et hoc primum aequum similiter concurrat hoc casu,

quia nedom duæ partes, sed omnes, & singuli censentur consentire propter consensus ad initio prælitum in compromisso nemine dissentiente nullo, ut proxime dictum est. Deinde requiritur ut hujusmodi consensus duarum ex tribus partibus Cardinalium non quoquo modo exprimat, sed per secreta scheidatim suffragia, & hoc secundum requirunt omnino desinit in hoc primo modo eligendi, quia in scrutinio non concurrunt secreta suffragia duarum partium, sed tantummodo majoris partis Collegii. Et consequenter verita est electio, ut potest celebrata contra formam Constitutionis, cum Cardinales renunciare non possunt. Clem. 2. in princ. de elec. & plenius dictum est supra n. 53. & seq.

Et in his terminis loquitur textus in d. cap. Si cui de elec. lib. 6. ibi enim dicitur in utrum compromissum in uno de Capitulis hac forma, ut ille votis omnium sagillatim, & a secreto exquiritis, eum eligeret, in quem non major pars Capituli, sed plures partium comparatione minorum consenserunt. Non mirum ergo si electio ibi declaratur invalida, quia non adferunt secreta suffragia majoris partis Capituli, prout requiritur ex forma generalis Concilii, ut latius ostensum est supra n. 40.

Quæ quidem declaratio satis colligitur ex verbis glossæ in cap. Cum expediat, in ver. inquisitio, de elec. in 6. ubi ait eum modi formam esse partem ex scrutinio, partem ex compromisso, & sequitur Butr. ibi n. 10. ad fin. & Anchar. in 2. notat. Et quatenus sit forma per compromissum, ut placet Jo. Mon. & Jo. Andr. adhuc tamen est nulla, cum hic determinata, seu qualificata per aliam formam non approbatam a generali Concilio, ut advertunt Butr. & Anchar. locis citatis: & in his tantum terminis procedunt ea quæ in contrarium retulimus supra n. 38. & seq. Sicut igitur electio inferioris Prælati secundum hunc primum modum celebrata idcirco decernitur invalida in d. cap. Si cui, de elec. in 6. quia in scrutinio non fuit per secreta suffragia expressus consensus majoris partis Capituli, sed plurium duntaxat partium comparatione minorum, quod est contra formam Decretalis Quia propter, infra eod.

Ad eundem propositum modum invalida est electio Papæ cum in scrutinio secundum hanc formam per secreta scheidatim suffragia non sit expressus consensus duarum ex tribus partibus Cardinalium, sed tantummodo majoris partis Collegii, quod est contra formam Gregorianæ Constitutionis.

57 Secundus verò modus est cum Patres similiter nullo dissentiente compromittunt in aliquos de Collegio, ita tamen ut compromissarii teneantur eum eligere, in quem libere, ac nulla forma observata major pars Collegii consenserit. Qui modus in hoc dissentit primo, quod in illo expressum fuit, ut consensus majoris partis exprimeretur per secretum scrutinium juxta terminos dicti cap. Si cui de elec. in 6. in hoc autem non item. Quam differentiam agnovit illic Doctor, ut mox dicitur. Et hic quidem secundus modus, ut credimus, non improbatum a Gregorianæ Constitutione, sicut non improbatum in electionibus inferiorum Prælatorum, ut est textus in d. cap. Cum dilectus, §. Verum infra eod. Cujus dispositio non fuit postea abrogata per Concilium

etiam generale in decretali Quia propter, ut dicitur in cap. Cum expediat, eod. tit. lib. 6. Est enim pura, & simplex electio per viam compromissi nemine dissentiente inita, ut in d. §. Verum, non autem mixta compromisso, & scrutinio, aut determinata per scrutinium, sicuti est illa quæ improbatum in dict. cap. Si cui: & ita ibi expressè declarat Petr. de Anchar. sub n. 3. his verbis: Ego reddo aliam rationem, & dico, quod in casu hujus Capituli magis consideratur voca scrutinii, quam formæ commissio, à qua forma videntur Canonici resiliere, contrarium in scrutinio disponendo. Secus credo si pluribus, pone septem, data ellet potestas eligendi juxta formam hic præfixam sine inquisitione votorum, sed simpliciter prout eis, & pluribus eorum placuerit; nam si duo unum, duo alium, & tres alium eligant, valebit electio trium; quia plures compromissarii non eligunt tamquam Collegiati, sed tamquam singuli. Ergo valet quod sit à pluribus per notatam in c. Quoniam de Jurepatron. in novell. Nam sicut in unum possunt transferre totalem potestatem, ita hoc casu in tres, & septem transtulisse videntur. Ita Anchar. quem totidem ferè verbis sequitur Franc. Sed & Gemin. ibi dem. Aliud, inquit, est dare potestatem, seu formam eligendi sub certa forma, & ita procedit ista glossa cum textu. Aliud est ordinare ut procedi valeat libere sine aliqua data forma; & isto ultimo casu non procedat iste textus. Quæ fuit opinio Lapi, quam veram putat ibi Anchar. in fine, & sequitur Franc. n. 4. & Petr. à Biagio in Directorio elect. par. 3. cap. 17. n. 4.

58 Ac propterea videmus in ecclesiis inferioribus valere compromissum factum in aliquem hac forma, ut ille eligat eum, quem postea elegerit aliqui de Capitulo, ut est textus in cap. In causis, infra eod. ubi DD. not. & in specie Abb. n. 2. Ergo similiter in Ecclesia Romana valebit compromissum factum in aliquem hac forma, ut ille eligat eum, quem postea elegerit major pars ejusdem Collegii, cum nulla ratio diveritatis afferri possit.

Neque dicas, ideo hanc posteriorem formam non valere, quia scilicet Collegium videretur quodammodo in seipsum compromittere contra textum in l. penult. ff. de arbit. Etenim si hoc verum esset, sequeretur ut multo minus liceret compromittere in aliquos adjecta hac forma, ut compromissarii eligerent eum, in quem due partes Collegii consenserent; Longè enim magis Collegium tunc videretur in seipsum compromittere, cum magis Concilium videatur representare due partes illius quam major pars tantum, ut in cap. Si quando, & in cap. Indemnitatibus, de elec. in 6. Et tamen hoc est falsum, quia valet compromissum initum à Patribus hac forma, ut compromissarii eligant nominatum à duabus partibus Collegii, per textum in d. cap. Cum dilectus, infra eod. & in cap. Cum expediat, eod. tit. lib. 6. Idque nemo inficiatur.

59 Ac demum si urgeas, hanc formam idcirco non videri sacris Canonibus consentaneam, Quia ejusmodi compromissum viderit initum in personam incertam contra textum in cap. Innovatur, de arbit.

Respondendum eamdem objectionem fieri posse in compromissum inito in aliquem hac adjecta

ista forma, ut ille eum eligat, in quem due partes Collegii consenserint. Et tamen hæc forma compromissi valida est, ut dictum est supra proxime.

Præterea compromissarii ad eligendum possunt à principio esse incerti, certificandi tamen per eos, quibus est data erigendi potestas, ut dicit Abb. in d. cap. In causis n. 2. infra eod. Qui propterea subdit ita esse limitandum textum in d. cap. Innovatur, de arbit. idque subis prosequitur in d. cap. Innovatur, & in cap. seq. ubi de hoc est textus secundum intellectum glossæ, & Innocentii, qui placet eidem Abbati; & sequitur Petr. à Biagio in Directorio elect. par. 3. cap. 17. n. 5. Itaque hic secundus modus eligendi, qui tandem non est nisi per compromissum nemine dissentiente initum, nec à sacris Canonibus, nec à prædicta Constitutione videtur improbatum, cum non habeat implicitam formam scrutiniij, in qua sola fundatur ratio prohibitionis, d. cap. Si cui, de elec. in 6. Sicut non improbatum de jure communi in Ecclesiis inferioribus, ut patet in d. c. Cum dilectus, infra eod.

60 Tertius denique modus est cum Cardinales unanimes directè, & immediatè compromittunt in majorem partem Collegii. Et tunc autem compromissum adicitur forma ut major pars eligere debeat servata forma scrutiniij, & puto compromissum non posse consistere, quia annexam habet scrutiniij formam, quæ ex dicta Constitutione servari non potest, nisi concurrant secreta suffragia, saltem duarum ex tribus partibus Cardinalium, ut similiter constat ex jam dictis in primo modo n. 36.

61 Aut verò nulla præscribitur forma, sed simpliciter sic compromissum in majorem partem Collegii, quo casu satis est, ut quomodolibet appareat de consensu majoris partis, cum compromissarii non ascendantur eligendum servata forma scrutiniij, vel alia, ut notat gloss. Jo. Mon. Jo. Andr. & Gemin. in d. cap. Si cui de elec. in 6. Butr. in cap. Quia propter, n. 4. infra eod. & Petr. à Biagio in Directorio elect. par. 3. cap. 17. n. 4.

Ex hoc casu hic tertius modus nec à Constitutione Gregorii, nec à jure communi improbatum videtur. Non à Constitutione quia per eam in proposito nihil aliud requiritur in electione, quæ si per viam compromissi sit, quam ut fiat ab omnibus Cardinalibus nemine dissentiente. Quod requisitum concurrat in hac forma compromissi, ut supponitur. De jure communi autem posse Cardinales unanimes directè compromittere in majorem partem Collegii, concursu Canonitarum sententia est, ut abundè ostensum est supra n. 31. usque ad n. 37. Et probatur præter rationes ibi adductas, quia si ejusmodi compromissum esset à jure improbatum, id tantum accideret aut quia major pars Collegii esset incerta contra textum in cap. Innovatur, de arbit. Aut quia Collegium hoc modo in seipsum compromitteret contra l. penult. ff. eod. Neutrum autem ex his videtur oblatum.

62 Et quidem non primum, quia etsi personæ Cardinalium consensientes majori parte Collegii non sint omnino certæ, tamen est certa illa pars Collegii, in quam initum est compromissum idque satis est, quia potestas eligendi hoc casu

non transfertur in singulares personas, sed in Quotam, seu partem universalem ipsius Collegii, quae semper est certa, licet varientur personae. Bald. in l. Civitates. §. Indecurionibus, nu. 1. ff. Quod cuiusque universi. non.

63 Ideoque videmus valere compromissum initum in Collegium, imò & in Concilium Generale, ut respondit Gemin. *conf.* 65. nu. 9. & 10. Et tamen eo casu ad eligendum non requiritur consensus omnium, & singulorum, quia compromissum non est initum in personas, sed sufficit maior pars Collegii, ut tenet Burr. in *cap. In causis*, numer. 7. *infra eod.* & Abb. *infra*, in *cap. Cum dilectus*, num. 2. & Petr. à Biax. in *director. elect.* par. 3. c. 17. num. 3. ubi alios refert, & constat ex his quae scripsit Anchar. *in d. cap. Si cui*, numer. 3. *eod. tit.* in 6. Sicut ergo compromissum ab aliquo initum in Collegium valet; quamvis personae majorem partem illius constituentes, quae ad electionem sufficiunt, videantur incertae, ita etiam valere debet si expressè fiat in majorem partem Collegii, cum maior pars sit expressio ejus, quod tacite in est. quae nihil operatur ut 3.3. ff. De legat. primo, cum similibus. Praeterea valet compromissum de iure communi initum hac forma adjecta, ut ille eum eligat, in quem maior pars Capituli consenserit, ut est textus in d. cap. Cum dilectus, *infra eod.* & in *cap. Cum expediat*, *eod. tit.* in 6. & tamen eo casu compromissum censetur initum in majorem partem Capituli, ut patet ex his, quae tradidit Abb. in d. cap. In causis, nu. 2. & Joan. de Anan. nu. 1. *infra eod.* Ergo non vitiatur hac forma compromittendi ex de quod major pars Collegii videatur incerta.

64 Sed nec videtur vitiari ex eo quod hoc modo sacrum Collegium videatur quodammodo in seipsum compromittere: advertendum est enim majorem partem Collegii posse dupliciter considerari. Primo simpliciter, & absolute, & tunc ubi est maior pars, ibi regulariter esse dicitur totum Collegium, *cap. In Genesi*, & *cap. Ecclesia vestra*, *infra eod.* c. 1. & *fin. de his quae sunt à major. par.* & notat gloss. in *cap. Inter Canonicos*, in ver. Capituli, *infra eod.* Deinde considerari possent non simpliciter, & absolute, sed respectu duarum partium, aut etiam totius Collegii, & tunc maior pars Collegium non facit, sed quae partes vicem totius Collegii obrinent, ut hic & *infra* in *cap. Scripsit est in Apocalypsi*, *cap. Si quando*, & *cap. Indemnitatis*, *eod. tit.* in 6. & docet gloss. in d. cap. *inter Canonicos*, in ver. *Aliam*.

Certum est autem dum sacrum Collegium nullo ex Cardinalibus discrepante compromittitur in majorem partem ipsius, hanc partem non esse absolute, & simpliciter accipiendam, ita ut integrum Collegium constitutus hoc enim modo Collegium in seipsum compromitteret: sed esse accipiendam, ut contra distinguitur à toto Collegio compromittente, sicut accipitur in d. cap. *Cum dilectus*. Quando fit compromissum in aliquem eo pacto, ut ille eligat eum, quem maior pars Capituli nominaverit. Eo enim casu quamvis compromissum etiam in majorem partem Capituli ab eodem Capitulo initum censetur, ut superius diximus: tamen non ideo compromissum vitiatur quaii Capitalum in seipsum

compromiserit. Ratio est, quia illa pars accipitur illic, ut contra distinguitur à Capitulo universo. Eodem igitur modo maior pars hoc casu integrum Collegium non facit nisi per representationem, ut inquit Roman. *conf.* 366. nu. 4. quia scilicet ad electionem procedere debet vice, & nomine totius Collegii seu per fictionem, ut dicit Abb. in d. cap. *In causis*, num. 6. *infra eod.* quia, inquit, quod fit per compromissarium, fingitur esse factum per ipsum committentem. Quomodo etiam singularis persona de Collegio ipsum Collegium representat, licet Collegium non faciat, ut constat ex decretali *Quia propter*, *infra eod.* ibi, Qui vice omnium Ecclesiae viduatae provideant de Pastore. Quemadmodum ergo speciales illi compromissarii quamvis eligant vice omnium, & eo modo Collegium representent, non tamen dicuntur facere Collegium, adeo ut idem Collegium in seipsum compromiserit, ita etiam illa maior pars Collegii, tamen vice omnium celebret electionem, non tamen ita Collegium constituit, ut compromissum in se initum videatur.

67 Sed objicies; Post factum compromissum vota singulorum exquiri debent, ut constare possit an quis habuerit iusfragia majoris partis, ut in d. c. *Cum expediat*, notat Archid. in ver. *Secretis*, Jo. Mon. nu. 6. ver. Item hac accessio. Innoc. & Compoll. in *cap. Quia propter*, *infra eod.* Ergo Collegium videtur per hanc formam compromissum in seipsum. At nego aliam, quia vota singulorum tantummodo scrutanda sunt, quando electioni per compromissum adicitur etiam forma scrutinii, juxta textum in d. c. *Cum expediat*, id est cum fit compromissum in aliquem adjecta forma, ut votis omnium secretò, & sigillatim inquisitis, eum eligat, in quem maior pars Collegii consenserit; qui est primus modus compromittendi, de quo egimus supra, nu. 56. & in his terminis loquitur Archid. qui notabiliter ponederat ver. *Signatim*. Jo. Mon. & alii proximè citati. Secus autem est quando compromissum est simplex; tunc enim satis est ut de consensu majoris partis appareat quomodo, nec scrutinium requiritur, ut declarat gloss. in d. cap. *Cum dilectus*, in ver. *Examinatus*, *infra eod.* Burr. in d. cap. *Quia propter*, nu. 45. & in d. cap. *Cum expediat*, nu. 10. & notat idem Jo. Mon. Jo. And. & Gemin. in *cap. Si cui*, hoc *tit.* lib. 6.

68 His accedit, quod est Vincentius in d. cap. *In causis*, *infra eod.* censentur in compromissum consensum non debere esse singulorum, sed in communi, ita ut licet ex singularibus contentibus fit communis electio, ita ex singularibus contentibus fieri debeat communis potestatis translatio; tamen Papa determinavit contrarium, ut ait Compoll. in *cap. Quia propter*, *infra eod.* quia licet electio fit universalis, translatio tamen potestatis est singulorum; translatum enim jus, quod habent, & singuli debent sigillatim requiri, & expressim in hoc consentire, nec sufficit ut unus alius non contradicentibus, vel aliqui de eisdem compromittant suo, & aliorum nomine: & sequuntur totidem verbis Petr. de Anchi.

69 in 2. notab. & Joan. de Anan. *tridem*, in 2. notab. in d. cap. *In causis*. Quod patet etiam ex eo, quia aliquid esse commune pluribus ut singulis ex hoc vel

vel maxime dignoscitur, quod factum majoris partis non praedudat dissentienti gloss. & DD. in *cap. Cum omnes*, de *conf.* & notat Anchar. in d. c. *Sicuti* n. 3. de *elect.* in 6.

Sicut & contra aliquid esse commune pluribus ut universis, ex eo potissimum deprehenditur, quod maior pars praedudat minori *cap. 1. de his quae fi. à major. pars*. *cap. Et l. Quod major. ff. Ad municip.* Compromissum autem fieri non potest, si vel unus dissentiat, aut contradicat, quia cum singuli vocem habeant in electione, nemo suffragio suo privari debet, aut compelli jus suum dare alteri, ut dicit gloss. in d. cap. *Quia propter*, in ver. *Vice omnium*, quam communiter sequuntur Doctores; & constat ex Gregoriana constitutione, in d. s. *Quod si electio*. Cum igitur compromissum sit singulorum, nullum videtur inconveniens, ut Cardinales, ut singuli, compromittant in majorem partem Collegii, ut in Collegium; sicuti non est inconveniens, ut Abbas qui caput est Capituli, aut alias de Capitulo compromittat in ipsum corpus Capituli, ut notat Specul. in *tit. de arbit.* & arbitrat. §. *Sequitur*, in 3. l. ver. *Sed nunquid Abbas*, & Marcus Antonius Blancus in *tract. de compromissis*, quest. 2. n. 54. Diversis enim respectibus non repugnat ut idem sit compromissor, & compromissarius, ex not. per Calderin. in *repet.* de *illu.* in 7. *questione de raptor.* & Abb. in *cap. Cum inferior*, de *major* & *obed.*

71 Ex quibus videtur concludendum sustineri posse hunc tertium modum compromittendi in majorem partem Collegii, dummodo tamen fiat ab omnibus nemine dissentiente, ut ex dictis constat, & latius dicam *infra* in *questione proxime sequenti*, n. 90. ver. *Septimus*, & ultimus casus.

Succellivè quæro, an compromissum in aliquos ex Cardinalibus initum hac forma adjecta, ut compromissarii votis singulorum inquisitis, in Romanum Pontificem eligere debeant eum, in quem duae partes Collegii consenserint, fieri possit à duabus ex tribus partibus Cardinalium, an verò requirat consensum omnium, & singulorum.

72 Utilitas quaestiois eo spectat, quia hæc forma si sit Canonica, plurimum potest aliquando prodesse celeritati electionis. Primò quia duae partes Collegii poterunt electionem celebrare etiam per scrutinium apertum aut alio modo, ut notat gloss. in *cap. Cum expediat*, de *elect.* lib. 6. in ver. *Inquisit*, quæ propterea addit hanc formam esse meliorem, & expeditiorem, quam habemus. (Non enim, inquit, Canonici volunt libere jus suum in alios transferre, & dare illis potestatem faciendi prælaturam. Per formam scrutinii grave est procedere, nec omnes bene sciunt illam formam, & boni Juriste practicam ignorant in ea deficiunt. Expedientius ergo servabitur ista forma.) Hæc glossa. Deinde quia facilius, ut descendant in hanc viam compromissi duae partes Collegii, quam omnes & singuli Cardinales. Ac demum quia in hanc formam electores libentius consentiunt, cum per eam nullus suo privilegio suffragio ut inferiori cedeat.

73 Difficultatem ingerit constitutio Gregorii XV. de electione Romani Pontificis, quæ in §. *Prosp. Fagn. in 2. part. primi Decret.*

Quod si electio, nullam decernit electionem per viam compromissi, si aliter fiat compromissum, quam ab omnibus Cardinalibus in Concilii praesentibus nemine dissentiente. Et in §. *Postremo*, prohibet Patribus quodcumque adversus constitutionem statuere, vel ordinare. Et in Bulla confirmatoria Ceremonialis hæc de re editi apponitur clausula, sublatà, ita ut proinde non liceat sacro Collegio huic formæ renunciare, ut abundè ostensum est supra in quaestione praecedenti, n. 53. & 54.

75 Sed in oppositum, videlicet compromissum sub forma superius proposita fieri posse à duabus ex tribus partibus Cardinalium videtur posse suaderi, quia consensus omnium, & singulorum in forma compromissi necessario requiritur ex constitutione Gregorii in electione Papæ; sicut de iure communi requiritur in electionibus inferiorum ex decreto Generalis Concilii, in *cap. Quia propter*, *infra eod.* adeo ut propter unius dissentium, vel contradictionem actus inficiatur, ut ibi notat glossa, quam communiter DD. sequuntur, ut testatur Abb. in *cap. In causis*, n. 3. *infra eod.* & tamen in compromissum inito in aliquem hac forma, ut ille votis singulorum inquisitis eligat eum in quem maior pars Capituli consenserit, omnium consensus non requiritur, sed sufficit majoris partis, ut determinat Lap. Abb. in *cap. Cum expediat*, in *prime*, & circa *med.* ver. *Sed nunquid de elect.* lib. 6. Cujus dictum extollit inter alios Gemin. *ibidem* col. 2. ver. *Sed quarit Lapus*. Ergo nec in electione Papæ requiritur in ejusmodi compromisso consensus omnium, & singulorum, sed duae partes Cardinalium sufficiunt, cum constitucio hac in parte recipiat interpretationem passivam à iure communi. L. *lurifigentum*. §. *Si pacificas* ff. De *pac.* gloss. Barr. & DD. in l. *sciendum*. ff. *Qui latif. cogan.*

77 Atque hujus sententiae præcipuum fundamentum est, quia quando fit compromissum simpliciter, ideo requiritur omnium, & singulorum consensus, quia nemo in vitus privari debet iure suo, nec compelli suffragium suum alteri committere, ut notatur in *Decretali*, *Quia propter*, *infra eod.* Nam ut inquit Abb. *infra* in c. *In causis*, cujuslibet interest singulariter, ut eligat per se, non per alium, ideo quilibet potest contradicere ne fiat compromissum, & sequitur totidem verbis Petr. à Biaxio in *director. elect.* par. 3. *cap. 18* n. 2.

Hæc autem ratio cessat in compromissum limitato secundum formam in dubio propositam: quia compromissarii voces singulorum scrutari debent: atque ita iure suffragium ferendi nullus ex electoribus privatur, ut est textus in d. c. *Cum expediat*, & ibi declarat Gemin. loco citato, & Francus prope finem, ubi quod dicitur, inquit, per compromissum non proleprocedi nisi omnes consentiant, intellige si fiat compromissum simpliciter, seu si cum forma, ut voces singulorum perscrutentur; quia cum non praedudat aliis, poterit per majorem partem compromitti aliis contradicentibus, & valet electio facta ex tali compromissum, dummodo dignus eligatur. Idem post Joan. de Lign. tenet Anton de Burr. in d. c. *Cum expediat*, n. 10. ubi ait: Si factum est compromissum, ut compromissarius eligat scrutatis

vocibus singulorum, quia tunc praedictatur de praedictis vocibus, non est necesse, ut omnes consentiant.

Et ita hanc sententiam in propriis terminis electionis Romani Pontificis, Secunda unum Rosell. in tract. de electionibus: (Sed hic potest dubitari, utrum sit opus esse duas partes Cardinalium dixerit, an esset casus aliquis, in quo licet non haberet majorem partem, quod si non haberet duas partes Cardinalium, licet Papa, per textum in d. cap. Licet, de elect. ubi, nisi major concordia interveniret. Et est, quia tunc electus taliter diceretur electus ab omnibus, si omnes in talem constitutionem vel ad duas partes hoc statutum constituerent. Quod si non haberet duas partes, non potest fieri, nisi consensus omnium Cardinalium, quia dissentio non deberet fieri praedictum in voce sua, & ideo sufficeret in hac lege declarari partium Cardinalium consensus. Ita voluit DD. in d. c. Licet, & in c. ubi periculum, & in Clem. Ne Romani, & ibi gloss. in ver. Reprobamus, & cetera, quia quando fit aliquis consensus in singulari, sicut in via compromissi, omnium consensus requiritur. Ita notatur in d. c. Quia propter, sed si sit solum Capitulo praedictum, ut quando statutum quod electio sufficiat a majori parte, ut c. Cum omnes, de constit. Hoc Anton. de Rosell.

Porro haec opinio in electione Romani Pontificis verissima videtur in terminis juris communis. At post Bullam Gregorii XV. eas habet difficultates, quas inferius adducemus. Quamobrem pro clariori quaestione solutione, quia materia perdifficilis est, & involuta, perstringendo omnia dicta tam in hac, quam in praecedenti quaestione, arbitror sequentes casus esse distinguendos.

78 Primus casus est, in compromisso a Cardinalibus inito in aliquos de Collegio hac forma, ut compromissarii votis singulorum per secretum scrutinium inquisitis teneantur eum eligere in Romanum Pontificem, in quem duae ex tribus partibus Cardinalium consenserint.

Et quidem hujusmodi compromissum credimus esse validum tam de jure communi, quam ex Gregoriana constitutione. Probatur apertissime in cap. Cum expediat, de elect. lib. 6. ubi est expressum posse sub hac forma licite compromitti, ut compromissarii secretò, & singillatim voluntatibus omnium inquisitis, teneantur eum eligere, in quem major, & sanior pars Capituli

consenserit, & eandem formam non fuisse postea abrogatam per Concilium generale, quod tres formas praescripsit in electione Romani Pontificis.

Nec obstat Decretalis si cui, eod. tit. & lib. Nam propterea ibi declaratur invalida electio celebrata per compromissum ut praetertur limitatum, quia votis singulorum secreto inquisitis, in electum consentiunt plures tantum de Capituli partium comparatione minorum, quod est contra formam Generalis Concilii requiruntis secreta suffragia majoris partis Capituli in electionibus inferiorum. Et hoc innuit littera ibi, non a majori parte Capituli, sed a pluribus partium comparatione minorum, quasi si a majori parte Capituli celebrata fuisset, nullatenus fuisset improbat, ut ibi notat gloss. in ver. Non major pars, & sic ille textus concordat cum d. cap. Cum expediat. Atque ita hic primus modus quamvis habeat implicitam formam compromissi, & scrutiniij ut per Archid. ind. cap. Cum expediat circa fin. in ver. Concilium, tamen cum in scrutinio fervetur forma Gregorianae Constitutionis, quia duae partes consentiunt per secreta schedularum suffragia, non est per constitutionem abrogatus, ut patet ex dictis, & sicut ostensum est supra in primo modo quaestione praecedentis, n. 56.

79 Hoc autem primo casu existimo compromissum fieri posse a duabus ex tribus partibus Cardinalium hoc non fallor, validissimo fundamento. Nam consensus omnium, nemine discrepante, in simplici compromisso ita requiritur ex decreto Generalis Concilii in inferioribus Ecclesiis, sicut requiritur ex constitutione Gregorii in Ecclesia Romana. Sed in Ecclesiis inferioribus in compromisso secundum hanc formam limitato sufficit consensus majoris partis Capituli, non obstat decreto Generalis Concilii secundum opinionem Lapi, quam communiter sequuntur DD. in d. cap. Cum expediat, ut patet ex dictis, n. 75. Ergo similiter in Ecclesia Romana in hujusmodi compromisso sufficit consensus duarum partium non obstat Gregoriana constitutio, & hoc per rationem ejusdem Lapi, quia cum in hac forma omnium vota singillatim, & secreto exquiri debeant, nulli sit praedictum in voce sua, Et ideo in Ecclesiis inferioribus ejusmodi compromissum fieri potest a majori parte Capituli, & in Ecclesia Romana a duabus ex tribus partibus Cardinalium secundum opinionem Antonii de Rosell. de qua supra sub n. 77. cui in hoc primo casu non adversatur Gregoriana constitutio, quae videtur intelligenda in compromisso simplici, non autem in limitato, sicut Doctores intelligunt decretum Concilii Generalis, in d. c. Quia propter infra eod.

80 Secundus casus est in compromisso cum forma ut compromissarii votis singulorum inquisitis, eligere debeant eum, in quem duae ex tribus partibus Cardinalium consenserint. Qui modus in hoc differt a praecedenti, quod in illo expressum est ut vota singulorum exquiri debeant per secretum scrutinium; in hoc vero simpliciter ut debeant exquiri nulla facta mentione scrutiniij secreti, vel aperti. Sed nihilominus arbitror hunc secundum modum in effectu non differre a primo, quia illa verba, vocis singulorum inquisitis, intelligi-

ligi debent per secretum scrutinium, juxta textum in d. cap. si cui, & d. cap. Cum expediat, de elect. in 6. Alioquin si intelligerentur per scrutinium apertum, compromissum non valeret, ut patebit in casu proxime sequenti. Et ita existimo hanc formam validam esse, & fieri posse a duabus ex tribus partibus Cardinalium, dummodo consensus duarum partium a compromissariis exquiratur per secreta schedularum suffragia secundum ea, quae dicta sunt in praecedenti casu.

81 Tertius casus, & quidem multò difficilior, est in compromisso inito hac forma adjecta, ut compromissarii votis singulorum quomodolibet etiam per scrutinium apertum inquisitis, eligere debeant eum, in quem consenserint duae ex tribus partibus Cardinalium, quae forma si esset canonica, posset aliquando multum conducere celebritati electionis per ea, quae dicta sunt in principio hujus quaestione, num. 72. Et quidem de jure communi hac forma valida erat, & poterat fieri a duabus ex tribus partibus Cardinalium, ut constat ex dictis supra num. 75. Ratio est, quia tunc temporis nulla forma in electione Romani Pontificis erat praescripta, sed satis erat ut duae partes Cardinalium, sive per scrutinium secretum, sive apertum, sive per adorationem, sive alias quomodolibet consentirent in aliquem, ut in electum, secundum Innoc. hic, cum quo transunt communiter DD. ut dixi supra in ultimo notab. Et hanc rationem in terminis assignat gloss. communiter approbata in d. c. si cui, in ver. Praeter, de elect. lib. 6. & tenet in fortioribus terminis Anton. de Rosell. supra cit. sub num. 77. ver. Et ita hanc sententiam. At verò post Gregorianam constitutionem existimo ejusmodi compromissum aut fieri nullatenus posse, aut saltem ad illius validitatem requiri consentum omnium nemine discrepante.

Dixi primo, nullatenus fieri posse: quoniam hac ratio eligendi habet implicitam formam compromissi, & scrutiniij, ut patet ex dictis in quaestione praecedenti, num. 56. & 57. Et quamvis respectu compromissi facilius constituitur, si fiat ab omnibus nemine dissentiente; tamen non satis sit respectu scrutiniij, quia in eo ex constitutione Gregorij necessarium requiritur consensus duarum ex tribus partibus Cardinalium, non per scrutinium apertum, ut habet forma hujus tertij casus, sed per secreta schedularum suffragia, ut latius dictum est supra eodem num. 56. Alioquin praeter tres formas a constitutione praescriptas in electione Romani Pontificis daretur quarta forma, videlicet mixta compromisso, & scrutinio aperto, quod est absurdum. Et hanc rationem considerat textus in d. cap. si cui, de elect. lib. 6. dum decidit electionem celebratam in vim compromissi cum forma scrutiniij idcirco esse nullam, quia, inquit, praeter formas, quas Generale Concilium servari statuit in electionibus celebrandis, decernens eam, si aliter fieret, non valere, fuit attentata in decretali verò Cum expediat, eod. tit. & lib. declaratur validum compromissum cum forma scrutiniij, quia secundum formam, de qua ibi, consensus majoris partis exquiratur per secreta suffragia, ut dictum est supra in primo casu, num. 78.

82 Sed quatenus hac forma sustinere posset per

viam simplicis compromissi: nihilominus dixi ad illius validitatem necessarium requiri consentum omnium nemine dissentiente, sicut requiritur in forma electionis per compromissum ex verbis clari constitutionis Gregorij. Etiam opinio Lapi Abbatis, quod in compromisso, in quo vota singulorum sunt exquirenda in electionibus inferiorum, sufficiat consensus majoris partis Capituli, cum non agatur de singulorum praedictio, procedit solummodo quando in compromisso adjecta est forma, ut vota singulorum exquiri debeant, non quomodolibet, sed secreto. Et ita intelligendi sunt DD. supra citati num. 75. Loquitur enim in terminis d. c. Cum expediat, de elect. in 6. ubi agitur de compromisso inito sub hac forma, ut omnium voluntates singillatim, & secreto exquiri debeant, & secundum illam formam Doctores dicunt posse fieri compromissum per majorem partem Capituli, tunc enim verò non agitur de praedictio alicujus, cum compromissarius teneatur secreto exquirere vota singulorum, idque sit de forma, ut in specie ibi notat Jo. Mon. num. 6. ver. Item haereticus accessio. Ad haec ratio non applicatur nec est adaequata in forma, de qua agit in tertio casu; quia etsi omnes suffragium ferant, non ferunt tamen secreto, sed per scrutinium apertum. Plurimum autem uniuscujusque ex electoribus interest consensum suum explicare per secretum suffragium ad electionis libertatem, ut in decreto Concilii Tridentini, cap. 6. sess. 25. de regul. & notat Archid. in d. cap. Cum expediat, in ver. Secreto. Quid enim si quis per scrutinium apertum vix suffragari possit, quin multum odium, vel indignationem incurrat? Nonne illius singulariter interest, ut ejusmodi compromissum non fiat, in quo cogetur postea votum suum dare per scrutinium apertum? Cum itaque praedictum sit singulorum, consensuens est, ut singulorum etiam voluntas & consensus requiratur, per rationes l. Sabini, ff. Communi divid. & not. gloss. & DD. in d. cap. Quia propter, infra eod. & in cap. Cum omnes supra, de constit.

83 Quae consideratio multò magis videtur urgere post Gregorianam constitutionem. Etenim Gregorius in forma scrutiniij, in qua omnium consensus non exigitur, ut in electione per compromissum, & quasi per inspirationem, sed sufficienti duae ex tribus partibus Cardinalium, praecipuam habet rationem libertatis eligentium, sustulitque hanc ob causam electionem per adorationem, in qua poterat contingere, ut aliquando electio non videretur prorsus libera, & ad vindicandum, vel conservandum sacrum Collegium in omnimoda libertate, quae maxime pendet a secreto, exactissimam secreti rationem praescripsit, declaravitque suae intentionis esse, ut hoc sanctum negotium secretissime transigeretur. Si autem liceret duabus partibus Cardinalium ordinare, ut esset Papa, quem compromissarii eligerent per scrutinium apertum duarum partium; utique constituto tam sancta esset prorsus elusoria, quia Cardinales potentiores facile suos adherentes possent adducere ad compromittendum secundum hanc formam, ad hoc ut postea electio fieri posset a duabus partibus per scrutinium publicum, vel per viam ado-

rationis, seu inronizationis, tractatusque & conspirationes omnes huc tenderent, ut Cardinales omnes inducerentur ad eiusmodi compromissum in eundem: quod esset vade absurdum, & contra mentem, & verba ipsius constitutionis. Quamobrem cum pro forma tam clarè Gregorius sanxerit, ut compromissum aliter fieri non possit, quam ab omnibus nemine dissentiente, adeo ut electio aliter celebrata, irrita sit eo ipso; non est nostrum hanc formam distinguere, & limitare, ut non procedat in compromisso cum mixtura serutinij aperti; quia in claris non sunt extenuanda, quæ scripta sunt, ut inquit Jo. Andr. in cap. Super specula, in fine, infra. Ne Cler. vel Mon. cum præsertim verbis admodum urgentibus, & geminis in ipsa constitutione prohibitorium sit Cardinalibus contra ipsam aliquid statuerè, disponere, vel ordinare, seu in aliquo corrigere, vel alterare, ut dictum est supra num. 53. vers. Et eod. magis.

Quartus casus est in compromisso adjecta forma, ut compromissarij votis singulorum perferretur scrutinium inquisitis, teneantur eum eligere, in quem major pars Collegij consenserit. Et hæc forma de jure communi valida erat, ut notat glos. in præalleg. cap. si cui, in ver. Præter de elect. in 6. & poterat fieri à duabus partibus Cardinalium, ut in puncto tenet Anton. de Rosell. tujus verba ad literam reculimus sup. n. 77. ver. Et ita hanc sententiam. Nam etsi haberet implicitam formam compromissi, & serutinij; tunc temporis in electione Papæ non habebant locum formæ, sed satis erat, ut duæ partes quoquo modo consentirent, ut sæpius repetitum est.

Verum hodiè stante constitutione Gregorij, qui formas præhincit, ejusmodi compromissum est profors invalidum, & fieri non potest nedum à duabus partibus Cardinalium, sed nec ab omnibus nemine dissentiente, ut fuisè ostensum est in præcedenti questione num. 56. & constat ex verbis glossæ in eod. cap. Si cui, in ver. Præter. (Sed nonne, inquit, nominatus à minori parte ex quo placuit omnibus ut ipse eligeretur, est nominatus ab omnibus? Unde & in electione Romani Pontificis servatur interdum hoc, quod nominatus à minori, quam à duabus partibus de consensu omnium, habeatur pro Romano Pontifice? Dic quod jura voluerunt certas formas servari, & licet omnes consentiant, si non servantur formæ, non tenet electio, Cardinales non arctantur, nec de facto servant formas, sed sufficit quod duæ partes consentiant.) Hæc ibi. Ergo ex mente glossæ cum hodiè Cardinales arctentur ad certas formas, si formæ non serventur, nulla est electio, licet omnes consentiant. Et idem voluit Abb. cons. 25. sub num. 4. lib. 2. dicens, ubi de necessitate non esset servanda forma, cap. Quia propter, possent electores convenire à principio, ut ille sit electus, in quem major pars conveniret partium comparatione minorum, quia propter primum consensum & conventionem omnes videntur consentire, sicut plerumque observant Cardinales in electione Papæ.

86 Quintus casus est in compromisso à Cardinalibus inito in aliquos de Collegio sub hac forma, ut compromissarij teneantur eligere nominatum à majori parte Collegij juxta textum in cap. Cum dilectus, §. Verum, infra eod. & hic modus etiam

possit Gregorianam Constitutionem sustineri potest, ut fuisè probavimus in questione præcedenti nu. 57. Sed cum in hac forma singulorum vota non sint scrutanda, sed sufficiat nominatio majoris partis Collegij etiam alijs non suffragantibus, & ita agatur de præjudicio singulorum in voce sua; non sufficiunt duæ partes, sed requiritur consensus omnium nemine dissentiente, ut probatur in prædicta decretali Cum dilectus, in ver. Vnanimiter. Ita post Jo. de Lignano declarat Anton. de Butt. in d. cap. Cum expediat, nu. 10. eod. tit. in 6. & citari patet ex his, quæ dicuntur in casu proxime sequenti.

87 Sextus casus est, cum Cardinales directè compromittunt in majorem partem Collegij, ita ut major pars Collegij eligere debet votis singulorum inquisitis, seu servata forma serutinij. Et hunc modum esse improbatum à Gregoriana constitutione etiam si fiat nemine dissentiente, abundè probavimus in questione prædicti num. 58. hic enim sextus casus coincidit per omnia cum quarto superius expresso; ac proinde regulari debet secundum illius determinationem.

88 Septimus & ultimus casus est, cum Cardinales directè & simpliciter nulla adjecta formâ compromittunt electionem in majorem partem Collegij. Quod compromissum de jure communi validum esse concors Canonitarum sententia est, ut plenè ostensum est in questione præcedenti à num. 31. usque ad num. 37. Et non improbari à Gregoriana constitutione similiter latissimè probatum est à num. 60. usque ad num. 72.

89 Quinimo compromitti potest in majorem partem electionem partium comparatione minorum, ita ut si duo eligerent unum, duo alium, & tres alium, electus à tribus esset Papa. Sic probat textus hic, ubi primò constituitur regula, ut in Papam non sit aliquis assumendus, nisi duæ partes Cardinalium consentiant; ac deinde ponitur limitatio in illis verbis: nisi major concordia intervenierit, id est nisi omnes consentiant, ut electio fieri possit à paucioribus. Et ita tenet glos. in Clem. Ne Romani, in ver. Reprobamus, de elect. quæ à Doctoribus communiter approbatur. Cardin. hic nu. 10. in 10. & 11. quest. Anchar. in cap. Si cui, sub nu. 3. de elect. lib. 6. Abb. cons. 25. nu. 4. lib. 2. & patet ex dictis in præcedenti questione nu. 36. 37. & 38.

90 Verum in hac forma tam de jure communi, quam ex prædicta constitutione duæ ex tribus partibus Cardinalium non sufficiunt, sed requiritur consensus omnium nemine dissentiente. Ratio est, quia hæc est pura & simplex forma compromissi, quod tam de jure communi ex decretali Quia propter, quam ex prædicta constitutione aliter fieri non potest, quam ab omnibus nemine dissentiente. Et cum adjunctam non habeat formam serutinij, & sic agatur de præjudicio singulorum in voce sua, consensus duarum non sufficit. Et ita etiam in fortioribus terminis juris communi, quando nulla forma erat præscripta in electione Papæ, determinat Compof. hic num. 6. ubi postquam docuit posse Cardinales inter se ordinare, ut valeat electio Rom. Pontificis à majori parte Collegij celebrata; mox subdit: Uno autem contradicente non potest quod possit compromitti, nec ordinatio ista fieri quia in re communi potior est cogitatio prohibentis,

1. Sabinus ff. comm. divid. Sequitur Joan. Andr. hic num. 14. dicens: Possunt Cardinales ex causa ordinare inter se, ut valeat electio facta à majori parte; & tunc electus à majori parte censetur electus ab omnibus; uno tamen contradicente non compromittetur secundum Compof. Guid. & Host. Idem expresse docuit Archid. in cap. fin. num. 2. ver. Sed si, ff. dicebas, 79. d. ff. & sequuntur alij, quos citavi supra num. 35.

Cogitavi tamen quia in dictis tam in hac, quam in præcedenti questione quod spectat ad Constitutionem Gregorij nihil adeo firmare, sed censio Beatissimum Romanum Pontificem esse consulendum, ad quem solum pertinet Constitutionem ipsam interpretari.

Quærent hic Doctores: An Papa possit sibi eligere successorem. Ego de hoc differui in cap. Accipimus, infra de pactis.

DE ELECTIONE.

Cap. Cum in cunctis.

S V M M A R I V M.

- 1 Ordines Minores non veniunt sacrorum Ordinum appellatione, etiamsi ordines sacri exprimantur per dictionem universalem.
- 2 Ordines minores non requirunt aetatis maturitatem, nec literarum scientiam.
- 3 Large tamen dicitur sacri.
- 4 Aetas matura qua dicatur.
- 5 Vita in Prelato an sit scientia præferenda.
- 6 In promovendis ad sacros Ordines, dignitates, & officia Ecclesiastica requiritur aetatis maturitas, morum gravitas, & literarum scientia.
- 7 Episcopus in eminentiori gradu habere debet qualitates requisitas in inferioribus ordinibus, & ministerijs Ecclesiasticis.
- 8 Proceffiones & preces publicæ Sede vacante à Capitulo indicende, ut bonum à Deo Pastorem valeant impetrare.
- 9 Argumentum à minori ad majus sumitur affirmative; à majori autem ad minus sumitur negative.
- 10 Episcopus præcepto divino tenetur pascere oves sibi commissas non tantum Verbi Dei prædicatione, & Sacramentorum administratione, sed etiam bonorum operum exemplo.
- 11 Criminosus ineligibilis est.
- 12 Vita integritas à puerilibus exordijs requiritur in assumendo ad dignitatem Episcopalem.
- 12 Episcopus debet esse natus de legitimo matrimonio.
- 13 Legitimus per subsequens matrimonium an sit eligibilis.
- 14 Papa potest dispensare cum promovendo ad episcopatum super aetate, & alijs qualitatibus hic præscriptis.
- 15 Aetas qua requiritur in promovendis ad dignitates, officia, & Ordines Ecclesiasticos, latissimè discutitur per duodecim quaestiones usque ad n. 137.
- 16 Aetas qua requiritur ad obtinendum Episcopatum, & superiores dignitates, & num. seq. usque ad num. 25.
- 17 Episcopatus dicitur summus beneficium

- 18 Annum legitimum sufficit attingisse in dignitatibus tam secularibus, quam Ecclesiasticis, excepto Episcopatu.
- 19 Annum legitimum debet esse completus in matrimonio tam spirituali, quam carnali.
- 20 Malitia in matrimonio spirituali non supplet aetatem sicut supplet in matrimonio carnali.
- 21 Annum trigessimus in Episcopatu cur debeat esse completus, cum in alijs dignitatibus sufficiat inchoatus, usque ad. 25.
- 22 Christus in trigesimo anno completo baptizatus est, & prædicavit: & resellitur contraria opinio gloss. Hugon. Archid. & Abb. n. 24.
- 23 Aetas triginta annorum perfecta.
- 24 Dicitio, quali, aliquando non importat diminutionem, sed excessum.
- 25 Aetas triginta annorum an requiratur in Sancta Rom. Ecclesia Cardinalibus de jure communi.
- 26 Et quid post Concilium Tridentinum.
- 27 Cardinalis Diaconus creati potest in vigesimo secundo aetatis anno.
- 28 Papa in hunc aetate eligi potest.
- 29 Exceptiones à jure naturali, & divino provenientes non sunt sublata per decretal. Licet, de elect.
- 30 Actus suscipiens curam Pastorem necessariò requiritur ubi in corpus mysticum accipitur potestas.
- 31 Aetas qua requiratur ad dignitates seculares, quibus cura animarum incumbit, & Parochiales Ecclesias, & n. seq. usque ad n. 34.
- 32 Et quid si cura sit jurisdictionali.
- 33 Et quid si dignitas sit principalis in Collegiata Ecclesia.
- 34 Et quid in dignitatibus secularibus, vel personalibus, quibus cura animarum nulla fuisse, & n. seq. usque ad n. 51.
- 35 Intellectus §. Inferiora, infra eod.
- 36 Dispensatio dicitur vultus, & cur.
- 37 Aetas qua requiratur ad dignitates, & Personatus, quibus cura animarum non incumbit ex Concilio Tridentino, & n. seq.
- 38 Et quid si dignitati annexum sit beneficium Curatum perpetuò, & accessorie.
- 39 Aetas qua requiratur ad obtinendas dignitates non Curatas, quibus annexus est ordo Presbyteratus, & n. seq.
- 40 Abbatia, Decanatus, Præpositura, & Archipresbyteratus de jure requirunt ordinem Sacerdotalem.
- 41 Sacerdotium actu non requiritur ad obtinendas dignitates, quibus annexus est ordo Presbyteratus, sed factus est ut professus infra annum se faciat promoveri, & n. 65.
- 42 Dignitates non curatas, quibus annexus est ordo Presbyteratus, requirunt annum vigesimumquartum inchoatum.
- 43 Quod procedit si talis ordo sit annexus de jure specialiter.
- 44 Secus si de jure communi, qui tunc ex Concilio Tridentino sufficit annus vigesimus secundus completus.
- 45 Et quæ sit ratio differentie, n. 46.
- 45 Præpositura præsertim commendari consueti carreat curam, & conventus, censetur dignitas comprehensa in cap. 12. §. Ad ceteras, c. 11. 24. & num. 111.
- 46 Nisi fuerit collata tanquam beneficium simplex.
- 47 Constitutio posterior tollit priorem, licet de ipsa nunt-